

ความสามารถในการจัดการความรู้กับนวัตกรรมกระบวนการของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเล ในภาคใต้

Knowledge Management Capability and Process Innovation of Marine Shrimp Farm in Southern Thailand

สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์¹ วิชาญ ละเอียด²
Somnuk Aujirapongpan,¹ Wicharn La-aiad²

¹ สำนักวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

² บมจ. เจริญโภคภัณฑ์อาหาร 157/1 ม.5 ต.ท่าทอง อ.กาญจนดิษฐ์ สุราษฎร์ธานี

¹ School of Management, Walailak University

² Charoen Pokphand Foods PCL. House No.157/1 Village No.5 Tha Thong sub-district

Kanchanadit district Surat Thani province

E-mail: asomnuk@wu.ac.th

บทคัดย่อ

ในการศึกษาความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรกับนวัตกรรมกระบวนการของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้ พบว่า ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้ส่วนใหญ่มีพื้นที่สำหรับการเลี้ยงกุ้ง 100-200 ไร่ เลี้ยงกุ้งขาวเพียงชนิดเดียว ผลิตรังขนาด 40-100 ตัวต่อกิโลกรัม โดยมีพนักงานภายในฟาร์ม 21-50 คน และดำเนินธุรกิจมากกว่า 15 ปี รูปแบบองค์กรธุรกิจส่วนใหญ่จะเป็นแบบมีเจ้าของเพียงคนเดียวและส่วนใหญ่ไม่มีการทำการวิจัยและพัฒนา

ความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งในภาคใต้อยู่ในระดับมาก โดยความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านวัฒนธรรม ทรัพยากรมนุษย์ และโครงสร้างอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ด้านเทคโนโลยีอยู่ในระดับปานกลาง ในส่วนของความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการพบว่าอยู่ในระดับมาก

ความแตกต่างของปัจจัยด้านองค์กร ซึ่งประกอบด้วยขนาดของธุรกิจ ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ จำนวนพนักงาน ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ รูปแบบองค์กรธุรกิจ และการวิจัยและพัฒนา กับความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการ พบว่าปัจจัยด้านองค์กรของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในแต่ละด้านที่แตกต่างกันความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการไม่มีความแตกต่างกัน (ระดับนัยสำคัญ 0.05)

ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรกับความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับสูง โดยที่ความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านทรัพยากรมนุษย์มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการในระดับสูงเพียงด้านเดียว ในขณะที่ความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านวัฒนธรรม โครงสร้าง และเทคโนโลยี มีความสัมพันธ์กับความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง (ระดับนัยสำคัญ 0.01)

คำสำคัญ: นวัตกรรมกระบวนการ การจัดการความรู้ การจัดการความรู้มุมมองทรัพยากร

Abstract

The purpose of this study was to focus on organization factors, resource-based perspective on knowledge management, innovative capabilities, the difference of organization factors on processes innovation, and the relationship between knowledge management capabilities and processes innovation concerning with the marine shrimp farm in the south of Thailand.

The results showed that. Marine shrimp farm in the southern part have mostly maintained in 100-200 rai. The most farm culturing on whiteleg shrimps while the production sizes of shrimp are 40-100 pieces per kg. The farms have 21-50

employees and operated more than 15 years. Most enterprising businesses have had a single owner that had no research and development.

The aspects of resource-based perspective on knowledge management capability include cultures, structures, technologies and human resources perspective regarding to marine shrimp farm in the south and the process innovation of marine shrimp farm. The results showed that the resource-based perspective on knowledge management capability is at high. The capability on cultures and human resources as well as organization structures has been manifested at high levels. While the sides of technologies are intermediate, the capability of process innovation is at high.

Organization factors (including size of the business, a variety of products, a number of employees, time in business, a model of business, and research and development associated with the capability of Processes Innovation) for marine shrimp farm and capabilities of process innovation were not significantly different ($p < 0.05$).

Hypothesis tests were found that knowledge management capabilities on the view of natural resources and processes innovation for marine shrimp farm were positively correlated with high levels. Interestingly, knowledge management capabilities on human resources showed the high relationship with processes innovation only one side. While knowledge management capabilities associated with cultures resources, structures, and technologies were concerned with process Innovation at intermediate level.

Keywords: Processes Innovation, Knowledge Management, Resource-Based Perspective

Paper type: Research

1. บทนำ

อุตสาหกรรมกุ้งเลี้ยงของไทยมีความสำคัญต่อประเทศไทยทั้งในด้านสังคมและเศรษฐกิจเนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้ให้กับประเทศ 60,000-80,000 ล้านบาทต่อปี (ชะลอ ลิมสุวรรณ และ นิติ ชูเชิด, 2552) จากข้อมูลผลผลิตกุ้งทะเลจากการเพาะเลี้ยงของโลก ตั้งแต่ปี 2550-2554 พบว่าประเทศไทยมีผลผลิตกุ้งทะเลจากการเพาะเลี้ยงต่อปีโดยเฉลี่ยสูงเป็นอันดับ 2 รองจากประเทศจีน การดำเนินธุรกิจการเลี้ยงกุ้งในอดีตจนถึงปัจจุบัน ประสบปัญหาต่างๆ มากมาย หากยังใช้ระบบการเลี้ยงที่ยึดติดวิธีเดิม จะทำให้กุ้งในบ่อเลี้ยงมีขนาดเล็กกว่ามาตรฐานที่กำหนด (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2549) สุดท้ายจะส่งผลให้ผู้ประกอบธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งบางส่วนต้องขาดทุนจนต้องหยุดการผลิต หรือเปลี่ยนผู้ประกอบการไปในที่สุด (เอกอนันต์ ยูวเบญจพล, 2553) ดังนั้นเพื่อความอยู่รอดของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งจำเป็นต้องมีการปรับตัวในทุกๆ ด้าน

ในปัจจุบันองค์กรต่างหันมาปรับปรุงองค์กรของตนให้มีความพร้อมเพื่อที่จะสามารถต่อสู้กับสภาวะการแข่งขันที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเตรียมความพร้อมของหน่วยงานเหล่านั้น ต่างก็มุ่งเน้นให้มีการเปลี่ยนแปลงองค์กร โดยหวังผลในการเพิ่มประสิทธิภาพที่จะเกิดขึ้นกับองค์กรในทุกด้าน (ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ, 2548) แนวคิดด้านการจัดการความรู้เป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับว่าจะปรับปรุงองค์กรและนำพาองค์กรให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงเพื่อความอยู่รอด หรือเพื่อรักษาความเป็นเลิศให้ยั่งยืน (บดินทร์ วิจารณ์, 2547)

เป็นที่ยอมรับว่าความสามารถในการจัดการความรู้เป็นสิ่งที่สำคัญที่ส่งผลให้เกิดนวัตกรรม (สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และคณะ, 2554; Chuang, 2004; Hansen et al., 1999; Gold et al., 2001;

Ruggles, 1998 และ Yang and Chen, 2007) ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลก็เช่นกัน การจัดการความรู้เป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการผลักดันส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดนวัตกรรม ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลแต่ละองค์กรย่อมมีความแตกต่างทางด้านทรัพยากร ปัจจัยหลายๆ อย่างที่มีความแตกต่างกันออกไปนั้น ย่อมส่งผลให้องค์กรมีนวัตกรรมแตกต่างกันออกไป

นวัตกรรมสามารถจำแนกประเภทตามเป้าหมายของนวัตกรรมจะประกอบไปด้วย 2 ประเภท คือ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ และนวัตกรรมกระบวนการ ทั้งนี้ในธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเล มีผลิตภัณฑ์ที่เหมือนกันคือกุ้งขนาดที่ตลาดต้องการ แต่สิ่งที่แตกต่างกันคือกระบวนการต่างๆ ภายในองค์กร ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าจะมุ่งเน้นไปที่นวัตกรรมกระบวนการ

การศึกษาจะศึกษาถึงความสามารถในการจัดการความรู้ในมุมมองทรัพยากร (Resource Base Perspective) ซึ่งประกอบไปด้วย วัฒนธรรม โครงสร้าง เทคโนโลยี และทรัพยากรมนุษย์ และในด้านนวัตกรรม กับนวัตกรรมกระบวนการของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในเขตภาคใต้ เพื่อเป็นข้อมูลความรู้ให้กับผู้วิจัย และผู้ที่สนใจนำไปใช้ในการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมและนำไปพัฒนาธุรกิจการเลี้ยงกุ้งทะเลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.1 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านองค์กรของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในเขตภาคใต้

1.2 เพื่อศึกษาความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้

1.3 เพื่อศึกษาความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้

1.4 เพื่อศึกษาถึงความแตกต่างของปัจจัยด้านองค์กรกับนวัตกรรมกระบวนการของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้

1.5 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรกับนวัตกรรมกระบวนการของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้

2. การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิด

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ทำการศึกษาถึงความสามารถในการจัดการความรู้กับนวัตกรรมของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเล ดังนี้

2.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1) ข้อมูลทั่วไปของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้ง

จากข้อมูลการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งของกรมประมงในปี 2552 (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมประมง ศูนย์สารสนเทศ, 2554) พบว่าผลผลิตกุ้งทะเลที่มาจากการเพาะเลี้ยงทั้งหมดมีปริมาณ 575,098 ตัน จากพื้นที่เลี้ยงทั้งหมด 330,068 ไร่ จำนวน 25,131 ฟาร์ม ผลผลิตกุ้งทะเลจากการเพาะเลี้ยงที่ผลิตในภาคใต้จำนวน 327,861 ตัน คิดเป็น 57 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนกุ้งจากการเพาะเลี้ยงที่ผลิตได้ทั้งหมด จากพื้นที่การเลี้ยง 147,661 ไร่ คิดเป็น 47 เปอร์เซ็นต์จากพื้นที่การเลี้ยงกุ้งทะเลทั่วประเทศ

2) การแบ่งขนาดของฟาร์มเลี้ยงกุ้ง โดยส่วนใหญ่จะแบ่งออกเป็น 3-4 ขนาด โดยใช้พื้นที่เลี้ยง จำนวนบ่อ และโครงสร้างด้านบุคลากรในการบริหารในการแบ่ง สำหรับในงานวิจัยชิ้นนี้จะแบ่งโดยใช้โครงสร้างด้านบุคลากรในการบริหารในการแบ่ง (Hambrey and Lin, 2012) โดยทำการศึกษาในธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลที่มีพื้นที่มากกว่า 100 ไร่ เนื่องจากโครงสร้างของบุคลากรที่มีการควบคุมการบริหารจัดการโดยเจ้าของหรือผู้เชี่ยวชาญ และมีการจ้างงานเต็มรูปแบบเนื่องจากมีความสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการจัดการความรู้

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการความรู้

การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือการจัดการเครื่องมือหนึ่งจากหลายๆ เครื่องมือ (ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2550) ที่จะทำให้งานหรือโครงการทำงานในองค์กรบรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องมีการจัดการความรู้ภายในองค์กร จึงจะสามารถทำให้องค์กรสามารถที่จะแข่งขันได้ในยุคปัจจุบันและอนาคต ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมด้านการจัดการความรู้สามารถนำเสนอถึงรายละเอียดได้ดังนี้

1) ความหมายของความรู้

Davenport & Prasuk (1994) (อ้างถึงใน นันทรัตน์ ศรีหนูเขียว, 2548, น. 26) กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง ส่วนผสมของกรอบประสบการณ์ คุณค่า สารสนเทศ ที่เป็นสภาพแวดล้อมและกรอบการทำงานสำหรับการประเมินรวบรวมประสบการณ์ และสารสนเทศใหม่

Drucker (1999) (อ้างถึงใน นันทิตพย์ วิภาวิน, 2547, น. 3) ให้ความหมายของความรู้ว่า เป็นสารสนเทศที่เปลี่ยนแปลงบางสิ่ง

บางอย่างไปสู่การปฏิบัติหรือการทำให้คน หรือองค์กรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น

ชัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ (2548, น. 16) ได้ให้คำนิยามของความรู้ไว้ว่าความรู้ คือ กรอบของการประสมประสานระหว่างสถานการณ์ คำนิยาม ความรู้ในบริบท และความรู้แจ้งอย่างชัดเจน ซึ่งโดยทั่วไปความรู้จะอยู่ใกล้ชิดกับกิจกรรมมากกว่าข้อมูล และสารสนเทศทำให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของความรู้ และยังได้กล่าวต่อไปว่า ความรู้คือสินค้าที่มีอยู่ทั่วไปโดยไม่มีรูปธรรม และไม่มีวันหมดไป ความรู้มีอยู่ทั่วไปทุกหนทุกแห่ง สามารถดำรงอยู่ได้ทุกสถานที่ในเวลาเดียวกัน และความรู้ไม่สามารถเปลี่ยนมือกันได้

บุญดี บุญญากิจ และ ณัฏชน พรกาญจนานันท์ (2550, น. 6) อธิบายว่าความรู้ หมายถึง สารสนเทศที่ผ่านกระบวนการคิดเปรียบเทียบ เชื่อมโยงกับความรู้อื่นจนเกิดความเข้าใจและนำไปใช้ในการบริหารและตัดสินใจ

2) ความหมายของการจัดการความรู้

เนื่องจากการจัดการความรู้เป็นกระบวนการสร้างองค์ความรู้ เผยแพร่องค์ความรู้ และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ซึ่งการจัดการความรู้ต้องใช้ระยะเวลา จึงมีผู้ที่เกี่ยวข้องมากมายในด้านการจัดการความรู้ ซึ่งประกอบด้วย พระ นักปราชญ์ อาจารย์ นักการเมือง นักเขียน บรรณารักษ์ และคนอื่นๆ รวมถึงองค์กรต่างๆ (ชัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ, 2548, น. 20) จึงทำให้การให้นิยามหรือความหมายของการจัดการความรู้มีอยู่หลากหลายมากมาย ดังต่อไปนี้

องค์กรสหประชาชาติ (อ้างถึงใน ทิพวรรณ หล่อสุวรรณ, 2550) ได้ให้ความหมายของการจัดการความรู้ คือ กระบวนการในการสร้างและเปลี่ยนแปลงสิ่งที่เราทราบเข้าไปใช้ในการทำงาน เช่น จากความรู้ที่เป็นการกระทำ จากนวัตกรรมไปสู่การเปลี่ยนแปลง เป็นกระบวนการภายในซึ่งเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือเปลี่ยนแปลงองค์กร ช่วยในการปรับปรุงการทำงานและองค์กร รวมทั้งประสิทธิผลในการพัฒนาด้วย เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ แนวคิดและประสบการณ์ และนำมาไว้ด้วยกัน เพื่อเชื่อมโยงกับชุมชนเรียนรู้แห่งการปฏิบัติ และเครือข่ายความรู้

Kucza (2001) (อ้างถึงใน นันทรัตน์ ศรีหนูเขียว, 2548, น. 26) กล่าวว่า การจัดการความรู้เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการกระบวนการของการสร้างความรู้ การจัดเก็บและการแบ่งปันความรู้ รวมถึงการระบุสภาพปัจจุบัน การกำหนดความต้องการ และการแก้ไขปรับปรุงกระบวนการที่จะส่งผลกระทบต่อการจัดการความรู้ให้ดีขึ้นเพื่อบรรลุถึงความต้องการ

Ruggles (อ้างถึงใน ชัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ, 2548) ให้ความหมายของการจัดการความรู้ที่เหมาะสมกล่าว คือ การจัดการความรู้เป็นสหสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบทางธุรกิจ (Business Model) ในการใช้ความรู้ในบริบทของธุรกิจประกอบด้วยการสร้างความรู้ การประมวล และการแลกเปลี่ยน ในการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ และการสร้างนวัตกรรม ในทางปฏิบัติการจัดการ

ความรู้ เป็นการกระทำร่วมกันของงานประจำและเทคโนโลยีควบคู่กันไป

Trapp (1999) (อ้างถึงใน นันทรัตน์ ศรีนนวิเชียร, 2548, น. 26) กล่าวว่า การจัดการความรู้เป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยงานต่างๆ จำนวนมากมายซึ่งมีการบริหารจัดการในลักษณะของการบูรณาการเพื่อก่อให้เกิดคุณประโยชน์ที่คาดหวังไว้ การจัดการความรู้เป็นแนวความคิดองค์รวมที่จะบริหารจัดการทรัพยากรที่เป็นความรู้ในองค์กร

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ (2550, น.228) อธิบายว่า การจัดการความรู้เป็นกระบวนการในการสร้าง ประมวล เผยแพร่ และการใช้สารสนเทศภายในองค์กรเพื่อให้องค์กรเกิดประสิทธิผลในการดำเนินงาน

วิจารณ์ พานิช (2546) (อ้างถึงใน สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์, 2553) ได้กล่าวว่า การจัดการความรู้เป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนกว้างขวางมากเกินกว่าจะนิยามด้วยถ้อยคำสั้นๆ แต่ต้องให้นิยามในหลายข้อจึงทำให้ครอบคลุมถึง การรวบรวม การจัดระบบการจัดเก็บ การเข้าถึงข้อมูลเพื่อสร้างเป็นความรู้ การจัดการความรู้เกี่ยวข้องกับการแบ่งปันความรู้ พฤติกรรมภายในองค์กรเกี่ยวกับวัฒนธรรมพลวัต และวิธีปฏิบัติที่มีผลต่อการแบ่งปันความรู้ ประเด็นด้านวัฒนธรรมและสังคม จึงมีความสำคัญยิ่งต่อการจัดการความรู้ การจัดการความรู้ต้องการผู้มีความรู้ ความสามารถในการตีความและประยุกต์ใช้ความรู้ในการสร้างนวัตกรรมและเป็นผู้นำในองค์กร รวมทั้งต้องการผู้เชี่ยวชาญในสาขาใดสาขาหนึ่งสำหรับช่วยแนะนำวิธีประยุกต์ใช้การจัดการความรู้ และการจัดการความรู้เป็นเรื่องของการเพิ่มประสิทธิผลขององค์กร การจัดการความรู้เกิดขึ้นเพราะมีความเชื่อว่าจะช่วยสร้างความมีชีวิตชีวาและความสำเร็จให้แก่องค์กร

ยุทธนา แซ่เตียว (2547, น. 251) ได้กล่าวถึงการจัดการความรู้ว่าศาสตร์ด้านการจัดการความรู้มีแนวคิดที่หลากหลาย แต่มีจุดร่วมระหว่างแนวความคิดที่ต่างกันคือการนำความรู้มาใช้พัฒนาขีดความสามารถขององค์กรให้ได้มากที่สุด โดยมีกระบวนการในการสรรหาความรู้ เพื่อถ่ายทอดและแบ่งปันไปยังบุคลากรเป้าหมายได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

Toyama (อ้างถึงในบุญดี บุญญาภิ และคณะ, 2547, น.20) กล่าวถึงการจัดการความรู้ว่าหมายถึง การจัดการเพื่อเอื้อให้เกิดความรู้ใหม่ โดยใช้ความรู้ที่มีอยู่และประสบการณ์ของคนในองค์กรอย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนานวัตกรรมที่จะทำมีความได้เปรียบเหนือคู่แข่งทางธุรกิจ

สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ (2553, น. 20) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการความรู้ หมายถึงกระบวนการที่มีลักษณะเป็นพลวัตที่เกี่ยวกับการจัดการข้อมูล สารสนเทศ ความรู้ กิจกรรม ตลอดจนประสบการณ์ ความเชื่อ ค่านิยม และความคิดสร้างสรรค์ของบุคลากรในองค์กร เพื่อสร้างเป็นความรู้ และความคิดใหม่ ในลักษณะของนวัตกรรม

3) องค์ประกอบของการจัดการความรู้

จากการทบทวนวรรณกรรมสามารถแบ่งองค์ประกอบของการจัดการความรู้ออกเป็น 3 องค์ประกอบหลักคือ คน กระบวนการ และ

เทคโนโลยี โดยในการแบ่งองค์ประกอบของการจัดการความรู้ได้มีผู้รู้แบ่งไว้หลายๆ มุมมอง ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ในการแบ่ง ซึ่งโดยทั่วไปที่พบเห็นบ่อยครั้งมี ดังนี้

น้ำทิพย์ วิชาวิน (2547) ได้กล่าวถึงความสำเร็จของการจัดการความรู้เกิดจากการผสมผสานของการทำงานของคน กระบวนการทางธุรกิจและเทคโนโลยี โดยที่การพัฒนาคนในองค์กรมีความสำคัญเป็นอันดับแรกซึ่งในบางทฤษฎีเน้นการจัดการความรู้ว่าเป็นการพัฒนาคนในองค์กรร้อยละ 80 อีกร้อยละ 20 เป็นการใช้อาคารสถานที่ ในส่วนของด้านกระบวนการจะประกอบไปด้วยแนวทางและขั้นตอนของการจัดการโดยต้องระบุประเภทของสารสนเทศที่ต้องการจากทั้งในและนอกองค์กรเพื่อแยกแยะความรู้ที่ควรนำมาใช้ในองค์กรแล้วนำมากำหนดโครงสร้างรูปแบบและตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะนำมาผลิตและเผยแพร่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ขององค์กร โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการพัฒนาโครงสร้าง พื้นฐานขององค์ความรู้ในองค์กรให้เป็นความรู้ที่เกิดประโยชน์

จิระประภา อัครบวร และคณะ (2552) กล่าวถึงองค์ประกอบของความรู้ว่าองค์ประกอบที่สำคัญคือ คน เทคโนโลยี และกระบวนการความรู้ (Knowledge Process) โดยเฉพาะคนเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดคือ เป็นแหล่งความรู้ และเป็นผู้นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ในส่วนของเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือที่ช่วยค้นหา จัดเก็บ แลกเปลี่ยน และนำความรู้ไปใช้ได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น ส่วนกระบวนการความรู้เป็นการบริหารจัดการเพื่อนำความรู้จากแหล่งความรู้ไปใช้เพื่อให้เกิดการปรับปรุงและนวัตกรรม ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนนี้ต้องเชื่อมโยงและบูรณาการเข้าด้วยกันอย่างเหมาะสม

4) กระบวนการจัดการความรู้

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าองค์ประกอบของกระบวนการจัดการความรู้ที่กล่าวถึงโดยทั่วไปนั้นมีการอยู่ 4-7 กระบวนการ (บุรชัย ศิริมหาสาร, 2550; Marquardt อ้างถึงในพรธิดา วิเชียรปัญญา, 2547; บดินทร์ วิจารณ์, 2547; วิจารณ์ พานิช, 2551; ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2550) เมื่อพิจารณาพบว่าในการแบ่งแยกกระบวนการของผู้รู้แต่ละท่านมีรายละเอียดที่ซ้อนอยู่ในแต่ละกระบวนการโดยรวมแล้วมีความคล้ายคลึงกัน โดยพบว่ากระบวนการบางกระบวนการที่นำเสนอโดยผู้รู้ท่านหนึ่งได้นำเสนอไว้ในกระบวนการเดียว แต่เป็นการรวมถึงกระบวนการ 2-3 กระบวนการของผู้รู้ท่านหนึ่งเช่น บางท่านรวมกระบวนการการสร้างความรู้ และกระบวนการแสวงหาความรู้ไว้ด้วยกัน แต่ในขณะที่บางท่านแยกกระบวนการทั้ง 2 กระบวนการออกจากกัน เป็นต้น เมื่อพิจารณาพบว่ารายละเอียดของกระบวนการจัดการความรู้ ครอบคลุมในกระบวนการต่างๆ ใน 7 กระบวนการดังนี้ (บุรชัย ศิริมหาสาร, 2550; บุญดี บุญญาภิ และ คณะมน พรกาญจนานันท์, 2550)

กระบวนการที่ 1 การบ่งชี้ความรู้ เช่น พิจารณาว่า วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย คืออะไร และเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย จำเป็นต้องรู้ อะไร ขณะนี้มีความรู้อะไรบ้าง อยู่ในรูปแบบใดและอยู่ที่ใคร

กระบวนการที่ 2 การสร้างและแสวงหาความรู้ เช่น การสร้างความรู้ใหม่ แสวงหาความรู้จากภายนอก รักษาความรู้เก่า ทำจัดความรู้ที่ใช้ไม่ได้แล้ว

กระบวนการที่ 3 การจัดความรู้ให้เป็นระบบ เป็นการวางโครงสร้างความรู้เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเก็บความรู้อย่างเป็นระบบในอนาคต

กระบวนการที่ 4 การประมวลผลและกลั่นกรองความรู้ เช่น ปรับปรุงแบบเอกสารให้เป็นมาตรฐาน ใช้ภาษาเดียวกัน ปรับปรุงเนื้อหาให้สมบูรณ์

กระบวนการที่ 5 การเข้าถึงความรู้ เป็นการทำให้ผู้ใช้ความรู้ นั้น เข้าถึงความรู้ที่ต้องการได้ง่ายและสะดวก

กระบวนการที่ 6 การแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำได้หลายวิธีการ โดยกรณีเป็นความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) อาจจัดทำเป็นเอกสารฐานความรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือกรณีเป็น ความรู้แฝง (Tacit Knowledge) อาจจัดทำเป็นระบบ ทีมข้ามสายงาน กิจกรรม กลุ่มคุณภาพและนวัตกรรม ชุมชนแห่งการเรียนรู้ระบบที่ เลียน การสับเปลี่ยนงาน การยืมตัว เวทีการแลกเปลี่ยน เป็นต้น

กระบวนการที่ 7 การเรียนรู้ การเรียนรู้ควรทำให้เป็นส่วนหนึ่งของงาน เช่น เกิดระบบการเรียนรู้จาก การสร้างองค์ความรู้สู่การนำความรู้ไปใช้ ทำให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ และหมุนเวียนไปอย่างต่อเนื่อง

5) มุมมองขององค์ประกอบในการจัดการความรู้ (Perspective of Knowledge Management)

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าองค์ประกอบต่างๆ ที่สนับสนุนการจัดการความรู้ให้ประสบผลสำเร็จ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ มุมมองด้านทรัพยากร (Resource-Based Perspective) และมุมมองด้านความรู้ (Knowledge-Based Perspective) สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้จะทำการศึกษาในมุมมองทรัพยากรเนื่องจาก การจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการยกระดับนวัตกรรม (สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์, 2553) จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าประกอบไปด้วย โครงสร้าง(Structure) วัฒนธรรม(Culture) เทคโนโลยี (Technology) ทรัพยากรมนุษย์(Human Resource) (สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และคณะ, 2554; Chuang, 2004; Hansen et al., 1999; Gold et al., 2001; Ruggles, 1998 และ Yang and Chen, 2007)

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนวัตกรรม

1) ความหมายของนวัตกรรม

นวัตกรรม (Innovation) มาจากรากศัพท์ในภาษาละตินคำว่า Nova แปลว่าใหม่ (แคทซ์, 2549, น. 20) ได้มีการให้นิยามหรือความหมายของนวัตกรรมไว้มากมาย ดังนี้

บรูซซี ศิริมหาสาร (2550, น. 229) ให้ความหมายของนวัตกรรมว่า หมายถึงสิ่งประดิษฐ์ใหม่ หรือวิธีการใหม่ หรือการนำสิ่งเก่า หรือวิธีการเก่ามาปรับปรุงพัฒนา เพื่อให้แก้ปัญหาในการทำงาน

วราภรณ์ ภูเจริญ (2550, น. 9) กล่าวว่านวัตกรรม คือ การกระทำต่างๆ ที่นำเอาทรัพยากรต่างๆ มาทำให้เกิดขีดความสามารถใหม่ๆ ในทางที่ดีขึ้น

Nord and Tucker (1987) (อ้างถึงใน กิริติ ยศยิ่งยง, 2552, น. 5) อธิบายว่า นวัตกรรม หมายถึง กระบวนการเสนอสิ่งใหม่ที่ใหม่อย่างแท้จริงสู่สังคม โดยมีการเปลี่ยนแปลงค่านิยม ความเชื่อ ตลอดจนระบบ คุณค่า รูปแบบเดิมๆ ของสังคมอย่างสิ้นเชิง

กิริติ ยศยิ่งยง (2552, น. 7) ให้ความหมายของนวัตกรรมว่าเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ คิดค้น พัฒนา สามารถนำไปปฏิบัติจริง และมีการเผยแพร่ออกสู่ชุมชน ในลักษณะของการเป็นของใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน หรือของเก่าที่มีอยู่เดิมแต่ได้รับการปรับปรุงเสริมแต่งพัฒนาขึ้นใหม่ทำให้มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ สามารถนำไปใช้ในเชิงพาณิชย์ได้

แคทซ์ (2549, น. 20) ได้นิยามคำว่านวัตกรรมไว้ว่า การรวบรวม การผสมผสาน หรือการสร้างสรรค์ความรู้ที่ไม่เคยมีมาก่อนที่มีความเกี่ยวข้อง และเพิ่มคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์ กระบวนการหรือบริการใหม่

ปรีดา ยังสุขสถาพร (2549) ให้ความหมายของนวัตกรรมว่า นวัตกรรมคือ สิ่งใหม่ที่เกิดจากการใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ที่มีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม

2) ประเภทของนวัตกรรม

การแบ่งแยกประเภทของนวัตกรรมมีความแตกต่างกันหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการใช้ประโยชน์และการศึกษา โดยรายละเอียดในการแบ่งแยกประเภทของนวัตกรรมที่ได้มีการแบ่งแยกเอาไว้แล้วมีมากมาย เช่น

Maravelakis et al. (2005) (อ้างถึงใน ดนัย เทียนพุ่ม, 2550) และ ภาณุ ลิ้มมานนท์ (2548) แบ่งมิติของนวัตกรรมในบริษัทแบ่งออกได้ 3 แกน หรือ 3 ประเภท คือ แกนผลิตภัณฑ์ (Product Innovation Axis), แกนกระบวนการ (Process Innovation Axis) และ แกนการจัดการและองค์กร (Management and Organization Innovation Axis)

Marrs (2009) (อ้างถึงใน ดนัย เทียนพุ่ม, 2554) กล่าวว่า นวัตกรรมเป็นสิ่งที่กว้างขวางมาก และมีความเห็นว่ามี การเกิดขึ้นของนวัตกรรมในรูปแบบที่แตกต่างกันอยู่ 6 ประเภท ซึ่งสามารถจำแนกประเภทของนวัตกรรมได้ คือ การขยายตลาด (Market Extensions), การคิดค้นเทคโนโลยี (Technology Invention), โซลูชันของระบบ (System Solutions), การปรับปรุงผลิตภัณฑ์ (Production Improvements), การปรับปรุงกระบวนการ (Process Improvements) และ โมเดลธุรกิจ (Business Models)

กิริติ ยศยิ่งยง (2552) ได้แบ่งนวัตกรรมขององค์กรออกเป็น 6 ประเภท คือ นวัตกรรมทางธุรกรรมขององค์กร (Business Innovation), นวัตกรรมทางยุทธศาสตร์ขององค์กร (Strategy Innovation), นวัตกรรมทางทุนมนุษย์ (People Innovation), นวัตกรรมกระบวนการ (Process Innovation), นวัตกรรมทาง

สินค้าและบริการ (Product and Service Innovation) และ นวัตกรรมทางการตลาด (Marketing Innovation)

ดนัย เทียนพุฒ (2554) นำเสนอนวัตกรรมแบ่งออกเป็น 7 ประเภท ดังนี้ นวัตกรรมทางการตลาด (Market Innovation), นวัตกรรมเทคโนโลยี (Technology Innovation), นวัตกรรมโซลูชันระบบ (System Solution Innovation), นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (Product Innovation), นวัตกรรมกระบวนการ (Process Innovation) และ นวัตกรรมธุรกิจ (Business Innovation), นวัตกรรมสังคม (Social Innovation)

อย่างไรก็ตามเมื่อแยกแยะการจำแนกประเภทของ นวัตกรรมที่พบบ่อยมีอยู่ 3 ลักษณะ คือ 1) จำแนกตามเป้าหมายของนวัตกรรม (The Target Of Innovation) แบ่งเป็น นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (Product Innovation) และ นวัตกรรมกระบวนการ (Process Innovation), 2) การจำแนกตามระดับการเปลี่ยนแปลง (The Degree Of Change) จะแบ่งนวัตกรรมออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ นวัตกรรมในลักษณะเฉียบพลัน (Radical Innovation) และ นวัตกรรมในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป (Incremental Innovation) และ 3) จำแนกตามขอบเขตของผลกระทบ (The Area Of Impact) จำแนกได้ 2 ประเภทคือนวัตกรรมทางเทคโนโลยี (Technological Innovation) และ นวัตกรรมทางบริหาร (Administrative Innovation) (สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์, 2553) สำหรับในการทำวิจัยครั้งนี้ผู้ทำการวิจัยใช้วิธีการจำแนก นวัตกรรมโดยใช้ลักษณะการจำแนกตามเป้าหมายของนวัตกรรม คือ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ และ นวัตกรรมกระบวนการ เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของการทำวิจัย กล่าวคือ ฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลมี ลักษณะของการดำเนินธุรกิจโดยการนำลูกกุ้งมาเพิ่มมูลค่า โดยการเลี้ยงกุ้งมีขนาดใหญ่ขึ้นให้มีขนาดที่หลากหลายตามความต้องการของตลาด จึงทำการจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ที่เป็นสินค้าที่ จำหน่ายคือ กุ้งขาวแวนนาไม หรือกุ้งกุลาดำ ที่ไม่มีการแปลงสภาพใดๆ แต่ละฟาร์มจะผลิตกุ้งออกมาเหมือนกัน นอกเหนือจาก ขนาดที่และคุณภาพที่แตกต่างกันแล้ว ไม่มีความแตกต่างใดๆใน ตัวผลิตภัณฑ์ที่จำหน่าย แต่ส่วนที่ต่างกันคือวิธีการ กระบวนการต่างๆ ที่ใช้ในธุรกิจการเลี้ยงกุ้ง ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าความแตกต่างกันในกระบวนการเลี้ยงหรือกระบวนการผลิตกุ้งของฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะส่งผลให้เกิด ความสามารถในการชิงการแข่งขันในธุรกิจ ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาถึงนวัตกรรมด้านกระบวนการเพียงด้านเดียว

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิด

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าไม่มีงานวิจัยชิ้นใดได้ ทำการศึกษาเรื่องดังกล่าวนี้ มีเพียงการศึกษาแยกส่วนในเรื่องของ การจัดการฟาร์ม กับการจัดการความรู้และนวัตกรรม ดังนั้นจะ กล่าวถึงที่มาของแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่นำไปสู่กรอบแนวคิด ในการศึกษา ดังนี้

1) ปัจจัยด้านองค์กรกับนวัตกรรมกระบวนการ

ในการศึกษาเรื่องความสามารถในการจัดการความรู้กับ นวัตกรรมกระบวนการของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้มี งานวิจัยสนับสนุนกรอบแนวคิดในการศึกษาปัจจัยด้านองค์กรดังนี้

1.1) ขนาดฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเล

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (2550) ได้ศึกษาขีด ความสามารถด้านนวัตกรรมของประเทศไทย ได้แบ่งประเภทของ นวัตกรรมในการศึกษาได้มีการแบ่งขนาดขององค์กรธุรกิจ ออกเป็น 3 ขนาด คือขนาดย่อม คือ ธุรกิจที่มีสินทรัพย์ถาวรไม่ เกิน 50 ล้านบาท ขนาดกลางมีสินทรัพย์ถาวร 51-200 ล้านบาท และขนาดใหญ่มีสินทรัพย์ถาวรมากกว่า 200 ล้านบาท แต่สำหรับ ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเล Hambrey and Lin (2012) ได้แบ่งขนาด ฟาร์มออกเป็น 4 ขนาด ประกอบด้วย 1) ฟาร์มครอบครัวขนาดเล็ก คือ ฟาร์มที่มีจำนวนบ่อเลี้ยงกุ้งทะเล 1-2 บ่อ มีพื้นที่เลี้ยง 1.25-12.5 ไร่ 2) ฟาร์มครอบครัวขนาดกลาง คือ ฟาร์มที่มีบ่อเลี้ยง กุ้งทะเล 3-9 บ่อ มีการจ้างงานเป็นบางส่วน 3) ฟาร์มขนาดกลาง คือ ฟาร์มที่มีบ่อเลี้ยง 10-30 บ่อ มีการควบคุมโดยเจ้าของ หรือ ผู้เชี่ยวชาญในการจัดการ และมีการจ้างงานเต็มรูปแบบ และ 4) ฟาร์มขนาดใหญ่มีพื้นที่เลี้ยงมากกว่า 187.5 ไร่ มีการก่อตั้งเป็น รูปแบบบริษัท และมีการจัดการดำเนินงานโดยการจ้างผู้เชี่ยวชาญ และจ้างแรงงาน ประกอบกับ Yin and Zuscovitch (1998, P. 256) ได้แสดงให้เห็นว่านวัตกรรมกระบวนการมีความแตกต่างกัน ตามขนาดองค์กรธุรกิจ จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น การแบ่ง ขนาดขององค์กรธุรกิจต่างใช้วิธีการแบ่งขนาดขององค์กรธุรกิจที่ แตกต่างกันไป แต่สำหรับธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลมีวิธีการแบ่ง ขนาดขององค์กรอีกวิธี คือ การแบ่งขนาดโดยใช้พื้นที่ในการเลี้ยง กุ้งเป็นเกณฑ์การแบ่ง ซึ่งแต่ละฟาร์มจะมีพื้นที่เลี้ยงกุ้งทะเลที่ แตกต่างกันไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดให้ขนาดของธุรกิจฟาร์ม เลี้ยงกุ้ง เป็นปัจจัยด้านองค์กรปัจจัยหนึ่งของธุรกิจฟาร์มเลี้ยง กุ้งทะเลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

1.2) ระยะเวลาในการทำธุรกิจ

กรกมล หัตถพลามาธ (2553) ได้ศึกษาถึงการพัฒนาโมเดล ความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงการมุ่งเน้น ความสามารถทาง นวัตกรรม และผลการดำเนินงาน ในธุรกิจของฟาร์มไทยที่ได้รับ การส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) และกฤษฎิ์ จิราภาณุเมศ (2553) ได้ศึกษาถึงผลของการ มุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ และกลยุทธ์ที่มีต่อความสามารถ ทางนวัตกรรม และผลการดำเนินงาน การศึกษาเชิงประจักษ์ของ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ได้ศึกษาถึง ข้อมูลทั่วไปขององค์กรโดยศึกษาถึงระยะเวลาในการทำธุรกิจของ องค์กร ผู้วิจัยจึงกำหนดให้ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจของธุรกิจ ฟาร์มเลี้ยงกุ้งเป็นปัจจัยด้านองค์กรในการศึกษาวิจัย

1.3) จำนวนพนักงาน

กรกมล หัตถพลามาธ (2553) ได้ศึกษาถึงการพัฒนาโมเดล ความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงการมุ่งเน้น ความสามารถทาง

นวัตกรรม และผลการดำเนินงาน ในธุรกิจซอฟต์แวร์ไทยที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) กฤตกร จิรานุเมต (2553) ได้ศึกษาถึงผลของการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ และกลยุทธ์ ที่มีต่อความสามารถทางนวัตกรรม และผลการดำเนินงาน การศึกษาเชิงประจักษ์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ และ Chuag (2004) ซึ่งทำการศึกษารื่อง "A Resource-Based Perspective On Knowledge Management Capability and Competitive Advantage: An Empirical Investigation" ได้ทำการศึกษาดังจำนวนของพนักงานในการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดให้จำนวนพนักงานของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งเป็นปัจจัยด้านองค์กรในการศึกษาวิจัย

1.4) ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์

กรมประมง (2554) รายงานการผลิตกุ้งทะเลจากการเพาะเลี้ยงทั่วประเทศไทย พบว่าผลผลิตกุ้งที่เพาะเลี้ยงมีอยู่ 3 ชนิด ประกอบไปด้วย กุ้งขาวแวนนาไม, กุ้งกุลาดำและกุ้งแชบ๊วย โดยมีผลผลิตต่อปี 571,198 ตัน, 3,533 ตัน และ 358 ตัน ตามลำดับ (ดังแสดงไว้แล้วในตารางที่ 2) ซึ่งพบว่าการผลิตกุ้งขาวมีปริมาณที่มากกว่ากุ้งอีก 2 ชนิดมาก ซึ่งส่งผลมูลค่าที่เกิดขึ้นแตกต่างมากขึ้นตามไปด้วย และจะส่งผลต่องบประมาณในการดำเนินธุรกิจตามมา

Dowell (2006); Zipkin (2001); Agrawal et al. (2001); Tandall and Ulrich (2001); Gimeno and Woo (1999) และ Ulrich et al. (1998) (อ้างถึงใน Brun and Pero, 2012, P. 511) ได้ให้ความเห็นที่ตรงกันว่า การเพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์จะเป็นการตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามการเพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์อาจจะทำให้ขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ในขณะที่ Kim, Wong and Eng (2005) ได้ทำการศึกษารื่องการใช้กลยุทธ์ด้านความหลากหลายของผลิตภัณฑ์กับปรับปรุงความชำนาญในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ในการศึกษาพบว่าความหลากหลายด้านผลิตภัณฑ์มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพด้านในเชิงพาณิชย์ (Commercial Performance) อย่างมีนัยสำคัญยิ่ง (P. 1008)

อย่างไรก็ตามในธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษามีความแตกต่างด้านผลิตภัณฑ์ คือ ชนิดของกุ้งที่ทำการผลิต ขนาดของกุ้งที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลที่ชนิดและขนาดของกุ้งทะเลที่แตกต่างกัน นวัตกรรมกระบวนการแตกต่างตามไปด้วย ในการทำการวิจัยครั้งนี้จะทำการศึกษาเฉพาะธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลที่เลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไม และกุ้งกุลาดำ (เนื่องจากในภาคใต้ไม่มีการเลี้ยงกุ้งแชบ๊วย) ดังนั้นผลิตภัณฑ์ที่ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งจัดจำหน่ายจึงเป็นกุ้งขาวแวนนาไม และกุ้งกุลาดำ หรือกุ้งทะเลทั้ง 2 ชนิด กับขนาดของกุ้งที่มีความแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายกับนวัตกรรมกระบวนการ จึง

กำหนดปัจจัยด้านความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ในการทำการศึกษา

1.5) รูปแบบองค์กรธุรกิจ

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (2550) ได้ศึกษาขีดความสามารถด้านนวัตกรรมของประเทศไทย ได้แบ่งประเภทของนวัตกรรมในการศึกษาออกเป็น 5 ประเภทประกอบด้วย นวัตกรรมองค์กร นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ นวัตกรรมบริการ นวัตกรรมกระบวนการ และนวัตกรรมการตลาด และได้กำหนดปัจจัยในส่วนของคุณสมบัติทั่วไปประกอบด้วย รูปแบบองค์กรธุรกิจ (ประกอบด้วย บริษัท จำกัด, ห้างหุ้นส่วนจำกัด, บริษัทมหาชน จำกัดและทะเบียนพาณิชย์) พบว่าขีดความสามารถนวัตกรรมทางกระบวนการไม่มีความแตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดให้รูปแบบขององค์กรธุรกิจของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งเป็นปัจจัยด้านองค์กรในการศึกษาวิจัย

1.6) การวิจัยและพัฒนา

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าในองค์กรธุรกิจมีการทำวิจัยและพัฒนาภายในองค์กรธุรกิจหรือไม่ หากมีการทำการวิจัยและพัฒนา มีการใช้งบประมาณในแต่ละปีเป็นจำนวนเงินเท่าใด (กรรณ หัตถพลามะธ (2553); สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (2550)) และ European Innovation Scoreboard (2001) (อ้างถึงในสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ, (2550), น. 2-10) ได้กำหนดตัวชี้วัดเป็นค่าใช้จ่ายในการทำวิจัยและพัฒนาสาธารณะต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในการวัดขีดความสามารถด้านนวัตกรรม ในขณะที่ Yin and Zuscovitch (1998, P. 256) ได้แสดงให้เห็นว่านวัตกรรมกระบวนการที่มีความแตกต่างกันตามขนาดองค์กรธุรกิจและส่งผลต่อการเลือกใช้กลยุทธ์ในการวิจัยและพัฒนา (R&D) โดยองค์กรธุรกิจขนาดใหญ่จะมีแรงจูงใจในการลงทุนในกระบวนการวิจัยและพัฒนา มากกว่า ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าหากมีความแตกต่างในการทำวิจัยและพัฒนาของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลที่แตกต่างกัน จะทำให้แต่ละองค์กรมีความรู้วิธีการและกระบวนการในการเลี้ยงกุ้งทะเลที่แตกต่างกัน ส่งผลให้นวัตกรรมกระบวนการของแต่ละองค์กรมีความแตกต่างกัน

2) ความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองด้านทรัพยากรกับนวัตกรรมกระบวนการ มีงานวิจัยในการสนับสนุนในการทำการศึกษาดังนี้

อันตรูว์ (2549) ได้กล่าวถึงความสำคัญของเทคโนโลยีต่อการสรรสร้างนวัตกรรม โดยใช้คำว่า "นายหน้าเทคโนโลยี" โดยความหมายแล้ว นายหน้าเทคโนโลยี คือ คนหรือกลุ่มคนในทุกๆ กลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นวิศวกร พนักงาน ซัพพลายเออร์ ลูกค้า หรือใครก็ตามที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กร โดยจะเป็นการนำความต้องการหรือความคิดของแต่ละกลุ่มมาพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีได้ แต่อย่างไรก็ดี การเน้นย้ำถึงการเป็นนายหน้าเทคโนโลยีโดยองค์กรจะต้องมีการสร้างวัฒนธรรม และมีโครงสร้างที่เหมาะสมเอื้อต่อการสรรสร้างสิ่งใหม่ๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดเป็นนวัตกรรม

Chuang (2004) ทำการศึกษาถึงความสามารถในการจัดการความรู้ในมุมมองด้านทรัพยากร (โครงสร้าง, วัฒนธรรม, เทคโนโลยี และทรัพยากรมนุษย์) กับความได้เปรียบในการแข่งขันขององค์กรธุรกิจ 177 องค์กร พบว่าความสามารถในการจัดการความรู้ด้านวัฒนธรรม เทคโนโลยี และทรัพยากรมนุษย์มีความสัมพันธ์กับความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญ ยกเว้นความสามารถในการจัดการความรู้ด้านเทคโนโลยีไม่มีความสัมพันธ์กับความได้เปรียบในการแข่งขัน

Ruggles (1998) ได้สำรวจการดำเนินการด้านการจัดการความรู้ขององค์กรธุรกิจ พบว่าความสามารถทางด้าน วัฒนธรรม โครงสร้าง และเทคโนโลยี เป็นปัจจัยที่ขัดขวางการแลกเปลี่ยนความรู้ของพนักงาน โดยคิดเป็น 54 เปอร์เซ็นต์, 28 เปอร์เซ็นต์ และ 22 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ

หน่วยงานทางด้านนวัตกรรมวิทยาศาสตร์และการวิจัยของประเทศออสเตรเลีย (Department Of Innovation Industry, Science and Research, 2011) ได้อธิบายไว้ในรายงานระบบนวัตกรรมของประเทศออสเตรเลียประจำปี 2011 (Australian Innovation System Report 2011) ว่า ระบบนวัตกรรมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคน (People) หรือทรัพยากรมนุษย์ ความรู้ เทคโนโลยี โครงสร้างและวัฒนธรรม ทำให้เกิดเป็นความรู้ใหม่ เป็นความคิดใหม่ และก่อให้เกิดนวัตกรรม (P. 11)

2.1) วัฒนธรรมกับนวัตกรรมกระบวนการ

อันดรูว์ (2549, น. 196) กล่าวว่าวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่กำหนดลักษณะพฤติกรรมและประสิทธิภาพของบุคคลในบริษัท วัฒนธรรมจะเป็นตัวกำหนดคุณค่าต่อสิ่งที่ทำงานเป็นประเพณี เปรียบเทียบกับการเปลี่ยนแปลง การแข่งขันกับความร่วมมือ การประดิษฐ์ใหม่กับการใช้ของเก่า วัฒนธรรมมีผลอย่างมากต่อการสร้างนวัตกรรม

สการ์ชินสกี และ กีบสัน (2553, น. 386) ได้อธิบายว่าวัฒนธรรมองค์กรของบริษัทหลายๆ บริษัทส่วนใหญ่ไม่ส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรม แต่กลับเป็นอุปสรรคกีดขวางโดยไม่รู้ตัว

ปรีดา ยังสุขสถาพร (2549, น.56) กล่าวว่า การส่งเสริมวัฒนธรรมนวัตกรรม จะเป็นการสนับสนุนให้ภาคธุรกิจสร้างนวัตกรรม หรือเพิ่มความสามารถในการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ในการแก้ไขปัญหา เพื่อต่อยอดหรือเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิต

Ruggles (1998) ได้สำรวจการดำเนินการด้านการจัดการความรู้ขององค์กรธุรกิจในสหรัฐอเมริกาและยุโรปจำนวน 431 องค์กร พบว่าสิ่งที่เป็นอุปสรรคที่สำคัญในการแลกเปลี่ยนความรู้ คือ วัฒนธรรม (Culture) คิดเป็น 54 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งเป็นอุปสรรคอันดับหนึ่งที่ยกขวางการแลกเปลี่ยนความรู้

2.2) โครงสร้างกับนวัตกรรมกระบวนการ

ภาณุ ลิ้มมานนท์ (2548) กล่าวถึงโครงสร้างเป็นองค์ประกอบของการจัดการนวัตกรรม เนื่องจากต้องอาศัยความร่วมมือกันภายในองค์กร ตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูง จนถึงพนักงาน

ระดับล่าง ต้องมีการติดต่อสื่อสารกันระหว่างแผนกต่างๆ มีการแบ่งอำนาจหน้าที่รับผิดชอบกันอย่างเหมาะสมจึงจะเป็นการเสริมให้วัฒนธรรมเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั้นหมายความว่าหากโครงสร้างไม่เหมาะสม หรือไม่เอื้ออำนวยจะไม่ก่อให้เกิดนวัตกรรม

Cristiansen (2000) (อ้างถึงใน กิรติ ยศยิ่งยง, 2552) กล่าวว่าโครงสร้างขององค์กร (Organization Structure) สามารถทำให้เกิดความแตกต่างขององค์กร เนื่องจากโครงสร้างขององค์กรจะส่งผลต่อส่วนต่างๆ ที่สำคัญ คือ การทำงานขององค์กร การให้ความสนใจ การสื่อสารในลักษณะโครงสร้างองค์กรแบบแบนราบ (Flat Organization) ที่มีระดับการบังคับบัญชาน้อย มีความยืดหยุ่นสูง (Flexible) การควบคุมแบบหลวมๆ (Loose) ลักษณะโครงสร้างองค์กรจะทำให้พนักงานมีความเป็นอิสระสูง เหมาะสมต่อการเกิดนวัตกรรมมากกว่าองค์กรที่มีระดับการบังคับบัญชาสูง การทำงานข้ามสายงานสามารถกระตุ้นให้เกิดความคิดใหม่และนวัตกรรมได้ นั้นหมายความว่าในทางกลับกันหากโครงสร้างขององค์กรมีความแตกต่างจากที่ Cristiansen ได้กล่าวถึงก็จะส่งผลให้ไม่เกิดการกระตุ้นให้เกิดความคิดใหม่และนวัตกรรมเกิดขึ้น หรือโอกาสที่จะเกิดขึ้นลดน้อยลงไป

จิระประภา อัครบวร และคณะ (2549) กล่าวถึงโครงสร้างโดยเน้นไปที่โครงสร้างพื้นฐานเชิงปัญญา เป็นผลที่เกิดจากความรู้เป็นองค์ประกอบหลักของระบบนวัตกรรม ซึ่งจะหมายรวมไปถึงระบบต่างๆ ที่มีผลต่อการสร้างความรู้ในเชิงวิทยาศาสตร์และเชิงธุรกิจ ทั้งยังครอบคลุมไปถึงการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ รวมทั้งมาตรการจูงใจ และผลตอบแทนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาระบบนวัตกรรม

Ruggles (1998) ได้สำรวจการดำเนินการด้านการจัดการความรู้ขององค์กรธุรกิจในสหรัฐอเมริกาและยุโรปจำนวน 431 องค์กร พบว่าอุปสรรคด้านโครงสร้างขององค์กร (Organizational Structure) คิดเป็น 28 เปอร์เซ็นต์ เป็นอุปสรรคอันดับที่ 2 รองจากวัฒนธรรม ต่อการแลกเปลี่ยนความรู้ของพนักงาน

Yang and Chen (2007) ศึกษาถึงความสามารถด้านความรู้ขององค์กรที่มีผลต่อพฤติกรรมและการแลกเปลี่ยนความรู้ของพนักงานภายในองค์กร พบว่าความสามารถในการแลกเปลี่ยนความรู้ของพนักงานในองค์กรมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญยิ่งระหว่างองค์กรที่มีการดำเนินการจัดการด้านการจัดการความรู้ด้านโครงสร้างขององค์กร กับองค์กรที่ไม่มีการดำเนินการจัดการด้านการจัดการความรู้ด้านโครงสร้างขององค์กร

2.3) ทรัพยากรมนุษย์กับนวัตกรรมกระบวนการ

Yang and Chen (2007) ศึกษาถึงความสามารถด้านความรู้ขององค์กรที่มีผลต่อพฤติกรรมและการแลกเปลี่ยนความรู้ของพนักงานภายในองค์กร พบว่าความสามารถในการแลกเปลี่ยนความรู้ของพนักงานในองค์กรมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญยิ่งระหว่างองค์กรที่มีการดำเนินการจัดการด้านการจัดการความรู้ด้านทรัพยากรมนุษย์ กับองค์กรที่ไม่มีการดำเนินการจัดการด้านการจัดการความรู้ด้านทรัพยากรมนุษย์

Chuang (2004) ทำการศึกษาถึงความสามารถในการจัดการความรู้ในมุมมองด้านทรัพยากรกับความได้เปรียบในการแข่งขันขององค์กรธุรกิจ 177 องค์กร พบว่าความสามารถในการจัดการความรู้ด้านทรัพยากรมนุษย์มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญ

นอกจากนี้ยังพบว่า ในการศึกษาด้านนวัตกรรมของหน่วยงานต่างๆ เช่น สหพันธ์ยุโรป ได้กำหนดเครื่องมือที่เรียกว่า European Innovation Scoreboard (EIS), การกำหนดตัวชี้วัดนวัตกรรมระดับสากลที่ใช้วัดนวัตกรรมของแต่ละประเทศ และระดับภูมิภาคโดย INSEAD (อ้างถึงใน สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ, 2550) และการวัดขีดความสามารถทางด้านนวัตกรรมของประเทศออสเตรเลีย (An Australian Government Initiative, 2007) ต่างก็ใช้ตัวบ่งชี้ด้านทรัพยากรมนุษย์ในการศึกษาทางด้านนวัตกรรม

2.4) เทคโนโลยีกับนวัตกรรมกระบวนการ

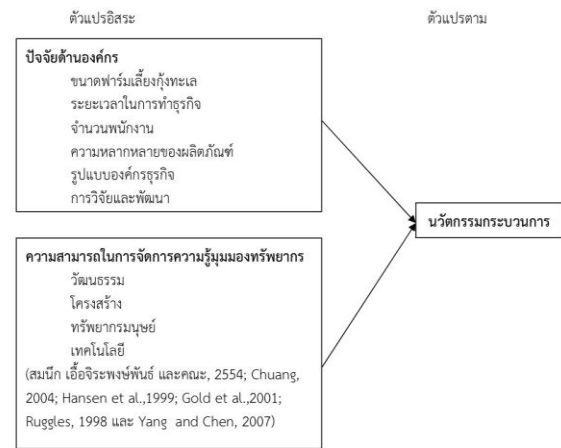
กิริติ ยศยิ่งยง (2552, น. 34) กล่าวว่าการจัดการความรู้โดยนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสนับสนุนการจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบการนำความรู้มาใช้ให้ทันสถานการณ์ และสามารถถ่ายทอดความรู้ต่อกันได้ง่าย เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการสร้างนวัตกรรมในองค์กร

ปรีดา ยังสุขสถาพร (2549, น.3) ได้อธิบายถึงความสำคัญของเทคโนโลยีต่อนวัตกรรมว่า ทฤษฎีที่อธิบายการเกิดนวัตกรรมคือ ทฤษฎีการผลักดันด้วยเทคโนโลยี (Technology Push Theory) เป็น 1 ใน 5 ทฤษฎีของการจัดการนวัตกรรม โดยในทฤษฎีนี้กล่าวถึงเทคโนโลยีจะเป็นที่มาของสินค้าและกระบวนการใหม่หรือปรับปรุงขึ้นมาใหม่

ภาณุ ลิ้มมานนท์ (2548, น. 19) กล่าวถึงเทคโนโลยีสารสนเทศว่ามีส่วนในการจัดการนวัตกรรม ช่วยในการบูรณาการโครงสร้างกำลังคน กระบวนการ และเป็นเครื่องมือในการกำหนดกลยุทธ์ในการจัดการนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง อันเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จทางธุรกิจ

Ruggles (1998) ได้สำรวจการดำเนินการด้านการจัดการความรู้ขององค์กรธุรกิจในสหรัฐอเมริกาและยุโรปจำนวน 431 องค์กร พบว่าอุปสรรคด้านการสื่อสารผ่านเทคโนโลยี (Information Communication Technology) คิดเป็น 22 เปอร์เซ็นต์ เป็นอุปสรรคอันดับที่ 3 รองจากวัฒนธรรมและโครงสร้าง ต่อการแลกเปลี่ยนความรู้ของพนักงาน

จากการที่ได้กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นที่แสดงให้เห็นถึงเรื่องของการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากร และนวัตกรรมกระบวนการของฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเล ผู้วิจัยได้กำหนดปัจจัย และตัวบ่งชี้ในการศึกษาซึ่งแสดงให้เห็นเป็นกรอบแนวคิดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

ที่มา: ผู้วิจัย

3. วิธีการวิจัย

การทำการวิจัยเรื่องความสามารถในการจัดการความรู้กับนวัตกรรมกระบวนการ มีการดำเนินงานดังนี้

3.1 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือ ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลที่มีพื้นที่เลี้ยงตั้งแต่ 100 ไร่ ขึ้นไป ในจังหวัดนครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี และสงขลา เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ในการเลี้ยงกุ้งมากที่สุด 3 อันดับแรกในภาคใต้ โดยมีจำนวนทั้งหมด 51 ฟาร์ม ซึ่งสามารถเก็บรวบรวมแบบสอบถามได้ทั้งหมด 46 ฟาร์ม

3.2 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

อธิบายผลการศึกษาโดยใช้ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.3 การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

1) วิเคราะห์ความแตกต่างด้านปัจจัยองค์กรกับนวัตกรรมกระบวนการของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้ วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows 16.0 ทดสอบโดยใช้สถิติ t-test (ประเภท Independent) และ F-test

2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรกับนวัตกรรมกระบวนการของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้ใช้สถิติ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ SPSS for Windows 16.0

4. ผลการศึกษา

จากการศึกษาถึงความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรกับนวัตกรรมของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้สามารถอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยด้านองค์กร

1) ขนาดฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเล

จากการเก็บตัวอย่างพบว่า ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเล ที่มีพื้นที่สำหรับการเลี้ยงกุ้งทะเลที่มีจำนวนมากที่สุดคือ พื้นที่เลี้ยงเท่ากับ 100-200 ไร่ มีจำนวน 33 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 71.7 รองลงมาคือ พื้นที่มากกว่า 200-400 ไร่ มีจำนวน 7 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 15.2 และ พื้นที่มากกว่า 400 ไร่ จำนวน 6 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 13.1 มีจำนวนน้อยที่สุด

2) ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์

จากข้อมูลพบว่าชนิดของกุ้งที่เลี้ยง ซึ่งประกอบไปด้วย กุ้งขาว และกุ้งกุลาดำ พบว่ามีการเลี้ยงอยู่เพียง 2 รูปแบบ คือ กุ้งขาวอย่างเดียว และเลี้ยงกุ้งขาวผสมกับกุ้งกุลาดำ โดยเลี้ยงกุ้งขาวเพียงชนิดเดียวมีจำนวน 32 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 69.6 มีจำนวนมากกว่าการเลี้ยงกุ้งขาวผสมกับกุ้งกุลาดำ ซึ่งมีอยู่จำนวน 14 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 30.4 ในขณะที่ ขนาดที่ทำการเลี้ยงเพื่อจำหน่ายนั้น ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้ มีการจัดจำหน่ายทุกขนาดโดยพบว่าส่วนใหญ่มีการจำหน่ายกุ้งขนาดใหญ่มากกว่า 80-40 ตัวต่อกิโลกรัมมากที่สุด

3) จำนวนพนักงาน

จำนวนพนักงานของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลจากจำนวนตัวอย่าง 46 ฟาร์ม พบว่าธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้มีจำนวนพนักงาน 1-20 คน ทั้งหมด 18 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 39.1 จำนวนพนักงาน 21-50 คน ทั้งหมด 21 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 45.7 และมากกว่า 51 คน ทั้งหมด 7 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 15.2

4) ระยะเวลาในการทำธุรกิจ

ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลที่ดำเนินธุรกิจมาแล้วเป็นเวลา 1-10 ปี พบว่ามีอยู่จำนวน 18 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 39.1 ในขณะที่ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลที่ดำเนินธุรกิจมาแล้วเป็นเวลา 10-15 ปี มีจำนวน 7 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 15.2 และธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลที่ดำเนินธุรกิจมาแล้วมากกว่า 15 ปี มีจำนวน 21 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 45.7

5) รูปแบบองค์กรธุรกิจ

ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้ส่วนใหญ่เป็นแบบเจ้าของคนเดียว ซึ่งมีจำนวน 31 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 67.4 รองลงมาคือ ห้างหุ้นส่วน มีจำนวน 9 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 19.6 และสุดท้ายคือ บริษัทจำกัด บริษัทจำกัดมหาชน และสหกรณ์ มีจำนวนรวมกัน 6 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 13

6) การวิจัยและพัฒนา

ในส่วนของการวิจัยและพัฒนา พบว่าธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้ส่วนใหญ่ไม่มีงบประมาณในการวิจัยและพัฒนา กล่าวคือมีอยู่ทั้งสิ้น 33 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 71.7 ในขณะที่มีงบ

วิจัยและพัฒนาอยู่เพียง 13 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 28.3 โดยในส่วนที่มีงบวิจัยและพัฒนา ต่ำกว่า 100,000 บาท มีอยู่จำนวน 7 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 15.2 และมากกว่า 100,000 บาท จำนวน 6 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 13.1

4.2 ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการจัดการความรู้ มุมมองทรัพยากร

การวิเคราะห์ความสามารถในการจัดการความรู้ประกอบด้วย 4 ด้าน ประกอบด้วย วัฒนธรรม เทคโนโลยี โครงสร้าง และทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งมีผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้ จำแนกเป็นรายด้าน

ความสามารถในการจัดการความรู้	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น
วัฒนธรรม	3.78	0.563	มาก
โครงสร้าง	3.57	0.775	มาก
ทรัพยากรมนุษย์	3.63	0.628	มาก
เทคโนโลยี	3.24	0.775	ปานกลาง
เฉลี่ย	3.556	0.5802	มาก

ที่มา: จากการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS

จากตารางพบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรอยู่ในระดับมาก ซึ่งระดับความคิดเห็นในแต่ละมุมมองจะอยู่ในระดับมาก และปานกลาง โดยที่ระดับความคิดเห็นมุมมองวัฒนธรรมมีระดับความคิดเห็นที่สูงที่สุด รองลงมาคือ มุมมองด้านทรัพยากรมนุษย์ และมุมมองด้านโครงสร้าง ซึ่งใน 3 อันดับแรกอยู่ในระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยมาก ขณะที่ความคิดเห็นในมุมมองเทคโนโลยี มีระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยน้อยที่สุดซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับรายละเอียดของความเห็นในรายละเอียดแต่ละข้อของแต่ละด้านมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านวัฒนธรรม การทำงานของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้มีระดับความเห็นอยู่ในระดับที่เห็นด้วยว่ามีวัฒนธรรมในการทำงานที่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาข้อพบว่าทุกข้อของวัฒนธรรมอยู่ในระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยมาก ทั้งนี้ค่านิยมและการใช้ความรู้ในการแก้ไขปัญหา เป็นข้อที่มีระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ การรับรู้ถึงคุณค่าของ ความชำนาญของพนักงานต่อองค์กร และความกระตือรือร้นในการแลกเปลี่ยนความรู้กับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ซึ่งมีระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากที่สุดที่ค่าเฉลี่ยที่เท่ากันทั้งอันดับที่ 2 และ 3 สำหรับวัฒนธรรมที่มีความเห็นด้วยมากเป็นอันดับที่ 4 และ 5 คือค่านิยมในการถ่ายทอดความรู้และการใช้

ประโยชน์จากความรู้ร่วมกันระหว่างบุคคลต่อบุคคลอย่างไม่เป็นทางการ และคำนึงในความกล้าที่จะทำสิ่งใหม่ๆ ต่างก็มีค่าเฉลี่ยที่เท่ากันเช่นเดียวกัน

2) ความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านโครงสร้างพบว่าระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับที่เห็นด้วยมาก โดยพบว่าโครงสร้างขององค์กรที่ส่งเสริมอำนวยความสะดวกให้มีการค้นหาและเข้าถึงความรู้ใหม่ มีระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากที่สุด รองลงมาคือ โครงสร้างที่ส่งเสริมอำนวยความสะดวกให้มีการสร้างความรู้ใหม่, ระบบและวิธีการกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันในองค์กรทั้งในลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ, ระบบการยกย่องให้รางวัลกับบุคลากรในองค์กรที่สามารถใช้ความรู้ในการพัฒนากระบวนการเลี้ยงกุ้งที่มีคุณค่าให้แก่องค์กร และโครงสร้างที่ส่งเสริมอำนวยความสะดวกให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ข้ามสายงาน ตามลำดับ

3) ความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านทรัพยากรมนุษย์ของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 ซึ่งอยู่ในระดับที่มาก โดยระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ บุคลากรแต่ละตำแหน่งหน้าที่มีความชำนาญในงานของตนเองเป็นอย่างดี รองลงมาได้แก่ บุคลากรในองค์กรสามารถเรียนรู้โดยการใช้บทเรียนและข้อบกพร่องต่างๆ ที่ผ่านมาในอดีตมาใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ, ความสามารถในการนำเสนอความคิดและความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในองค์กร, ความสนใจศึกษาความรู้หรือการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ตามลำดับและอันดับสุดท้ายคือ ศักยภาพและความสามารถในการแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้มีความรู้หรือความเชี่ยวชาญทั้งภายในและนอก

4) ความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้พบว่าด้านเทคโนโลยี มีระดับความคิดเห็นที่ต่ำที่สุดใน 4 มุมมองที่ได้ทำการศึกษาก็คือ มีระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่มุมมองด้านอื่นๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นอยู่ในระดับที่เห็นด้วยมาก ซึ่งระดับความคิดเห็นด้านเทคโนโลยีที่แบ่งแยกย่อยเป็นรายข้อ มีเพียงระดับความคิดเห็นในข้อของการมีเทคโนโลยีสารสนเทศในการแลกเปลี่ยนความรู้กับบุคคลหรือหน่วยงานภายในองค์กรเพียงข้อเดียวที่มีระดับความคิดเห็นที่มาก สำหรับ 4 ข้อที่เหลือมีระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง เรียงลำดับได้จากมากไปหาน้อยคือ มีเทคโนโลยีที่สามารถค้นคืนความรู้ในกระบวนการเลี้ยงกุ้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ, มีเทคโนโลยีสารสนเทศในการค้นหาและเข้าถึงความรู้ใหม่ๆ ได้ทันทีที่ต้องการใช้ในทุกที่และทุกเวลา, มีเทคโนโลยีที่ทำให้พนักงานแลกเปลี่ยนความรู้กับบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกองค์กร และที่น้อยที่สุดคือมีเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทำให้สามารถจัดเก็บความรู้ไว้ได้อย่างมีระบบและปลอดภัย ตามลำดับ

4.3 ผลการวิเคราะห์นวัตกรรมกระบวนการ

จากผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้ในเรื่องของความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการ พบว่ามีระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยมาก โดยระดับความคิดเห็นในส่วนของการปรับปรุงกระบวนการเลี้ยงกุ้งอยู่สม่ำเสมอเป็นประจำอยู่ในอันดับที่ 1 มีระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากที่สุดเพียงอันดับเดียว อันดับที่ 2 คือ มีการนำองค์ความรู้ใหม่ในเรื่องการพัฒนากระบวนการเลี้ยงกุ้งมาถ่ายทอดให้พนักงานสม่ำเสมออยู่ในระดับมาก สำหรับอันดับที่ 3 และ 4 คือ มีแผนงานในอนาคตที่ชัดเจนในการปรับปรุงกระบวนการเลี้ยงกุ้งและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ และองค์กรมีความคล่องตัวอย่างมากในการปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีและวิธีการทำงานเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่างก็อยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้ายคือ องค์กรมีเทคโนโลยีที่ใช้ในการเลี้ยงกุ้งมีความทันสมัยกว่าเมื่อเทียบกับคู่แข่ง อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปลายเปิดสิ่งประดิษฐ์ใหม่หรือกระบวนการทำงานใหม่

ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้ไม่มีสิ่งประดิษฐ์หรือกระบวนการทำงานใหม่อยู่จำนวน 37 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 80.4 ในขณะที่มีสิ่งประดิษฐ์หรือกระบวนการทำงานใหม่เพียง 9 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 19.6 และพบว่าในจำนวน 9 ฟาร์ม มีการอนุบาลกุ้งเพื่อให้กุ้งแข็งแรงก่อนนำไปเลี้ยงในบ่อเลี้ยงอยู่จำนวน 6 ฟาร์ม รองลงมาคือการดูแลกำจัดของเสียออกจากบ่อ จำนวน 3 ฟาร์ม ลำดับต่อมาคือมีการประดิษฐ์เครื่องหว่านอาหารที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการให้อาหารกุ้งมีจำนวน 2 ฟาร์ม และลำดับสุดท้ายคือการใช้สมุนไพรผสมอาหารให้กุ้งกินเพื่อเพิ่มความแข็งแรง เสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้กุ้งจำนวน 1 ฟาร์ม

4.5 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยด้านองค์กรกับนวัตกรรมกระบวนการ

การศึกษาถึงความแตกต่างของความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการตามปัจจัยด้านองค์กร ซึ่งประกอบด้วย ขนาดองค์กร ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ จำนวนพนักงานในองค์กร ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ รูปแบบองค์กรธุรกิจ การวิจัยและพัฒนา พบว่าปัจจัยด้านองค์กรของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลที่มีความแตกต่างกัน ความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

4.6 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการจัดการความรู้กับนวัตกรรมกระบวนการ

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการจัดการความรู้กับนวัตกรรมกระบวนการใช้วิธีการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Coefficient) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ประคอง กรรณสูตร, 2542, น.113) พบว่าความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลใน

ภาคใต้มีความสัมพันธ์กันในระดับที่สูง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แต่ละด้านมีความสัมพันธ์กับนวัตกรรมกระบวนการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยทรัพยากรมนุษย์ของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งในภาคใต้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับนวัตกรรมกระบวนการในระดับสูงอยู่เพียงด้านเดียว สำหรับการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรอีก 3 ด้าน มีระดับความสัมพันธ์กับความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการในระดับปานกลาง ซึ่งเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านเทคโนโลยีมีความสัมพันธ์เป็นลำดับที่ 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ลำดับที่ 3 คือ การจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านโครงสร้างมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง และลำดับสุดท้ายคือ วัฒนธรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการจัดการความรู้กับนวัตกรรมกระบวนการ

การจัดการความรู้ มุมมองทรัพยากร	Pearson Correlation(r)	การแปรผล
วัฒนธรรม	0.537**	ปานกลาง
โครงสร้าง	0.636**	ปานกลาง
ทรัพยากรมนุษย์	0.739**	สูง
เทคโนโลยี	0.644**	ปานกลาง
เฉลี่ย	0.758**	สูง

ที่มา: จากการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS

5. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

5.1 สรุปผลการวิจัย

1) ข้อมูลปัจจัยด้านองค์กรของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือ เพื่อศึกษาปัจจัยด้านองค์กรของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้ สามารถสรุปผลจากการศึกษาได้ว่า ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้ส่วนใหญ่มีพื้นที่สำหรับการเลี้ยงกุ้งทะเล 100-200 ไร่ ร้อยละ 71.7 ทำการเลี้ยงกุ้งขาวเพียงชนิดเดียวร้อยละ 69.6 ส่วนใหญ่จะผลิตกุ้งขนาดตั้งแต่ 40-100 ตัวต่อกิโลกรัม และมีพนักงานอยู่ในฟาร์ม 21-50 คน คิดเป็นร้อยละ 45.7 ส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่ดำเนินธุรกิจมาแล้วมากกว่า 15 ปี รูปแบบองค์กรธุรกิจโดยส่วนใหญ่จะเป็นแบบมีเจ้าของเพียงคนเดียว ร้อยละ 67.4 และไม่มีการทำวิจัยและพัฒนา คิดเป็นร้อยละ 71.7

2) ความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้

2.1) ความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองวัฒนธรรมของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้ เมื่อจำแนกเป็นรายข้อสามารถสรุปได้ว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองด้านวัฒนธรรมในทุกข้ออยู่ในระดับมากทั้งหมด

กล่าวคือ ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้มีค่านิยมในการใช้ความรู้ในการแก้ปัญหาอยู่ในอันดับที่สูงที่สุดรองลงมาได้แก่ การรับรู้ถึงคุณค่าของความชำนาญของพนักงานต้ององค์กร, พนักงานในองค์กรมีความกระตือรือร้นในการแลกเปลี่ยนความรู้หรือการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร, มีค่านิยมในการถ่ายทอดความรู้ และใช้ประโยชน์จากความรู้ร่วมกันระหว่างบุคคลต่อบุคคล และมีค่านิยมในความกล้าที่จะทำสิ่งใหม่ๆ ตามลำดับ

2.2) ความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านโครงสร้างของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อสรุปได้ว่าระดับความคิดเห็นในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านโครงสร้างในแต่ละข้ออยู่ในระดับมากในทุกๆ ข้อ ประกอบด้วย องค์กรธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลมีโครงสร้างองค์กรที่ส่งเสริมอำนวยความสะดวกให้มีการค้นหาและเข้าถึงความรู้ใหม่จะอยู่ในอันดับที่สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้มีโครงสร้างองค์กรที่ส่งเสริมอำนวยความสะดวกให้มีการสร้างความรู้ใหม่, มีระบบและวิธีการกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันในองค์กรทั้งในลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ, มีระบบการยกย่องให้รางวัลกับบุคลากรในองค์กรที่สามารถใช้ความรู้ในกระบวนการเลี้ยงกุ้งที่มีคุณค่าให้แก่องค์กร และมีโครงสร้างที่ส่งเสริมอำนวยความสะดวกให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ข้ามสายงานตามลำดับ

2.3) ความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านทรัพยากรมนุษย์ของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อสรุปได้ว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านทรัพยากรมนุษย์อยู่ในระดับมากในทุกๆ ข้อ โดยที่บุคลากรแต่ละตำแหน่งหน้าที่ของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้มีความชำนาญในงานของตนเป็นอย่างดีมีความสามารถที่อยู่อันดับสูงที่สุด รองลงมาได้แก่บุคลากรในองค์กรสามารถเรียนรู้โดยใช้บทเรียนและข้อบกพร่องต่างๆ ที่ผ่านมานในอดีต มาใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ, มีความสนใจศึกษาความรู้หรือการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร, มีความสามารถในการนำเสนอความคิดและความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในองค์กร รวมทั้งมีศักยภาพและมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้มีความรู้หรือความเชี่ยวชาญทั้งภายในและนอก ตามลำดับ

2.3) ความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านเทคโนโลยีของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลมีเทคโนโลยีสารสนเทศในการแลกเปลี่ยนความรู้กับบุคคลหรือหน่วยงานภายในองค์กรมีระดับความคิดเห็นที่อยู่ในอันดับที่สูงที่สุดซึ่งอยู่ในระดับมากเพียงข้อเดียว ในขณะที่ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีเทคโนโลยีที่สามารถค้นคว้าความรู้ในกระบวนการเลี้ยงกุ้งได้มีประสิทธิภาพ, มีเทคโนโลยีสารสนเทศในการค้นหาและเข้าถึงความรู้ใหม่ๆ ได้ทันทีที่ต้องการใช้ในทุกที่และทุกเวลา, มีเทคโนโลยีที่ทำให้พนักงาน

แลกเปลี่ยนความรู้กับบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกองค์กร และมีเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทำให้สามารถจัดเก็บความรู้ไว้ได้อย่างมีระบบและปลอดภัยจะมีระดับความคิดเห็นที่อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

3) ความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้

จากผลการศึกษาสรุปได้ว่าความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้อยู่ในระดับที่มาก เมื่อพิจารณาจากข้อพบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในหัวข้อของการปรับปรุงกระบวนการเลี้ยงกุ้งอยู่สม่ำเสมอเป็นประจำอยู่ในอันดับที่สูงที่สุดซึ่งอยู่ในระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากที่สุดเพียงข้อเดียว ในขณะที่ระดับความคิดเห็นอีก 4 ข้อ คือ องค์กรธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้ได้มีการนำองค์ความรู้ใหม่ในเรื่องของการพัฒนากระบวนการเลี้ยงกุ้งมาถ่ายทอดให้พนักงานอย่างสม่ำเสมอ, มีแผนงานในอนาคตที่ชัดเจนที่จะปรับปรุงกระบวนการเลี้ยงกุ้งและนำเทคโนโลยีมาใช้, มีความคล่องตัวในการปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีและวิธีการทำงานเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยใช้ในกระบวนการเลี้ยงกุ้ง จะมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

4) ความแตกต่างของปัจจัยด้านองค์กรกับนวัตกรรมกระบวนการของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้

จากการศึกษาไม่พบว่า ความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการตามปัจจัยด้านองค์กร ซึ่งประกอบด้วย ขนาดองค์กร ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ จำนวนพนักงานในองค์กร ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ รูปแบบองค์กรธุรกิจ การวิจัยและพัฒนา พบว่าปัจจัยด้านองค์กรของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลที่มีความแตกต่างกัน ความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลไม่มีความแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

5) ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรกับนวัตกรรมกระบวนการของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้

ความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรในแต่ละด้านพบว่าความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านทรัพยากรมนุษย์มีระดับความสัมพันธ์กับความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการในระดับสูงเพียงด้านเดียว ในขณะที่ความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรอีก 3 ด้าน คือ วัฒนธรรม โครงสร้าง และเทคโนโลยี จะมีระดับความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01)

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

1) ความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้ จากผลการศึกษาสามารถอภิปรายความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรในแต่ละด้านได้ดังนี้

ด้านวัฒนธรรม พบว่าธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการจัดการความรู้ด้านวัฒนธรรมในระดับมาก แสดงว่าบุคลากรภายในองค์กรธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้มีความกระตือรือร้นในการแลกเปลี่ยนความรู้กับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสายงาน มีค่านิยมในการถ่ายทอดความรู้แลกเปลี่ยนความรู้ทั้งภายในและภายนอกองค์กร และใช้ความรู้ในการแก้ปัญหาอย่างสม่ำเสมอ มีความกล้าที่จะทำสิ่งใหม่ๆ โดยไม่กลัวความล้มเหลว รวมทั้งรับรู้ถึงบทบาทความสำคัญในหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดี เป็นไปตามทฤษฎีที่กล่าวไว้ว่า วัฒนธรรมเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการจัดการความรู้ (บดินทร์ วิจิตรณ, 2547) และเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการบริหารจัดการความรู้ขั้นตอนของการถ่ายทอดหรือถ่ายทอดโอนและการแบ่งปันความรู้ (ยุทธนา แซ่เตียว, 2547) และสอดคล้องกับ สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ (2553) ได้อธิบายว่าองค์กรต้องมีค่านิยมในลักษณะที่กล้าคิดกล้าทำสิ่งใหม่ๆ ไม่เกรงกลัวความล้มเหลว และสร้างค่านิยมให้มีการใฝ่รู้ แลกเปลี่ยนความรู้ หรือถ่ายทอดความรู้กับผู้อื่นในที่ทำงาน เห็นความสำคัญของการใช้ความรู้ในการแก้ไขปัญหาพัฒนาการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ สุพิชญา รักษาทอง (2554) พบว่าบริษัทศรีสุพรรณฟาร์มซึ่งทำธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลมีการสนับสนุนบรรยากาศการสร้างการเรียนรู้ ส่งเสริมการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้ สามารถแสดงออกความคิดเห็นได้อย่างอิสระ และพนักงานมีการเรียนรู้ด้วยตัวเองอย่างสม่ำเสมอ และสอดคล้องกับ สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และคณะ (2554) ความสามารถในการจัดการความรู้ด้านวัฒนธรรมของธุรกิจที่มีนวัตกรรมในประเทศไทยอยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตามได้มีการวิจัยที่แสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่สำคัญมากในระบบการจัดการความรู้ หากวัฒนธรรมไม่เอื้อต่อการเสริมสร้างความสามารถในการจัดการความรู้ วัฒนธรรมจะเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการแลกเปลี่ยนความรู้เป็นอย่างยิ่ง (Ruggles, 1998) ซึ่งจะทำให้การจัดการความรู้ภายในองค์กรไม่มีประสิทธิภาพ

ด้านโครงสร้าง ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการจัดการความรู้ด้านโครงสร้างในระดับมาก อธิบายได้ว่า ผู้ประกอบการธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้ได้มีการสร้างระบบและวิธีการกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้กันภายในองค์กร ทั้งสายงานเดียวกันและข้ามสายงาน รวมทั้งมีการส่งเสริมอำนวยความสะดวกในการสร้างความรู้ ค้นหาความรู้ เข้าถึงความรู้ใหม่ๆ และมีการยกย่องการให้รางวัลกับบุคลากรที่สามารถนำความรู้มาปรับปรุงการเลี้ยงกุ้งให้ได้ผลที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวทฤษฎี ที่ได้รับไว้ว่า องค์กรจะต้องมีโครงสร้างของการจัดการความรู้ที่มีแนวทาง มีนโยบายที่ชัดเจน ต้องมีลักษณะที่ส่งเสริมและกระตุ้นให้บุคลากรมีความสนใจและตั้งใจที่จะแสวงหาความรู้ การถ่ายทอดความรู้และใช้ประโยชน์จากความรู้ (จิระประภา อัครบวร และคณะ, 2552) แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันทั้งภายในสายงานและนอกสายงาน (บุญดี บุญญาภิกิจ และคณะ, 2547) ทั้งนี้โครงสร้างขององค์กรควรจะต้องมีความยืดหยุ่น (สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์, 2553) เพื่อให้มี

บรรยากาศที่ส่งเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถที่จะให้บุคคลที่ทำงานหรือองค์กรสามารถเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ได้อย่างรวดเร็ว (Adair, 1996 อ้างถึงใน วุฒิชัย ภัคดิเลลา, 2554) และสอดคล้องกับ สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และคณะ (2554) ความสามารถในการจัดการความรู้ด้านโครงสร้างของธุรกิจที่มีนวัตกรรมในประเทศไทยอยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตามได้มีการศึกษาพบว่าปัญหาจากโครงสร้างขององค์กรเป็นสิ่งที่สำคัญรองลงมาจากปัญหาด้านวัฒนธรรมขององค์กร (Ruggles, 1998) เป็นสิ่งสำคัญที่ขัดขวางการแลกเปลี่ยนความรู้ของพนักงานภายในองค์กร ส่งผลให้การจัดการความรู้ภายในองค์กรไม่มีประสิทธิภาพ

ทรัพยากรมนุษย์ พบว่าธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการจัดการความรู้ด้านทรัพยากรมนุษย์ในระดับมาก อธิบายได้ว่า พนักงานของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลให้ความสำคัญกับการจัดการความรู้เป็นอย่างมาก ซึ่งหมายความว่าพนักงานมีความสนใจที่จะศึกษาหาความรู้หรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงานอื่นๆ มีความสามารถในการนำเสนอความคิดเห็นและความรู้ใหม่ๆ ที่จะประโยชน์ต่อองค์กร มีศักยภาพและความสามารถในการแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้ที่มีความรู้ทั้งภายในและภายนอกองค์กร บุคลากรแต่ละตำแหน่งมีความรู้ความสามารถของตนเองเป็นอย่างดี รวมไปถึงความสามารถในการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนข้อผิดพลาดและข้อบกพร่องที่ผ่านมาในอดีต มาใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองให้มีประสิทธิภาพสอดคล้อง Yang and Chen (2007) ซึ่งพบว่าความสามารถในการแลกเปลี่ยนความรู้ของพนักงานในองค์กรที่มีระบบการจัดการความรู้แตกต่างกับความสามารถในการแลกเปลี่ยนความรู้ของพนักงานในองค์กรที่ไม่มีระบบการจัดการความรู้ ซึ่งจะส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขัน (Chuang, 2004) ทั้งนี้ นอกจากพนักงานจะสามารถนำเสนอความคิดเห็นและความรู้ใหม่ๆ แล้วควรที่จะมีการพัฒนาฝึกฝนความสามารถของพนักงาน และให้รางวัลสำหรับการแลกเปลี่ยนความรู้ที่เกิดประโยชน์กับองค์กรด้วย (Hansen et al., 1999)

เทคโนโลยี พบว่าธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการจัดการความรู้ด้านเทคโนโลยีอยู่ในระดับปานกลางโดยมีระดับความสามารถที่น้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับด้านวัฒนธรรม โครงสร้าง และทรัพยากรมนุษย์ อธิบายได้ว่าการให้ความสำคัญเกี่ยวกับความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านเทคโนโลยีของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลที่อยู่ในระดับปานกลางนั้น แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการหรือผู้บริหารค่อนข้างที่จะให้ความสำคัญกับระบบเทคโนโลยีและการสื่อสารที่น้อยกว่าการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านโครงสร้างและวัฒนธรรม ซึ่งจะเห็นได้ว่าองค์กรมีเทคโนโลยีที่พอจะทำให้พนักงานแลกเปลี่ยนความรู้กับบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก มีเทคโนโลยีที่สามารถค้นหา เข้าถึงความรู้ใหม่ๆ ได้ทันทีที่ต้องการได้ ทุกที่ทุกเวลา มีเทคโนโลยีที่สามารถค้นคืนความรู้ในกระบวนการเลี้ยงกุ้งได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ รวมไปถึงมีเทคโนโลยีสารสนเทศ

ที่ทำให้สามารถจัดเก็บความรู้ไว้ได้อย่างมีระบบและปลอดภัยอยู่ในระดับหนึ่ง ยังไม่สามารถทำให้เกิดความคล่องตัวและสะดวกมากนักต่อการจัดเก็บความรู้ ค้นหาความรู้ เข้าถึงความรู้ และเปลี่ยนความรู้ต่างๆ รวมไปถึงระบบในการจัดเก็บและความปลอดภัยของข้อมูลที่ยังอยู่ในระดับน้อยเกินไป (Hansen et al., 1999) สอดคล้องกับการศึกษาของ นันทรัตน์ ศรีหนูเขียว (2548) พบว่าการจัดการความรู้ของพยาบาลประจำการโรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นความรู้ในระดับปานกลาง และค้นหาความรู้ได้อย่างถูกต้องและทันเวลาในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และคณะ (2554) พบว่าความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านเทคโนโลยีในการสร้างความรู้ การจัดเก็บความรู้ และใช้ความรู้ อยู่ในระดับปานกลาง

2) ความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้

จากผลการศึกษาความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้ ซึ่งมีระดับความคิดเห็นในระดับที่มาก ผู้วิจัยสามารถอธิบายได้ว่า ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้มีการปรับปรุงกระบวนการต่างๆ ภายในองค์กรอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยมีการปรับปรุงกระบวนการเลี้ยงอยู่สม่ำเสมอ มีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในกระบวนการเลี้ยงและกระบวนการทำงานอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง มีแผนงานในอนาคตที่ชัดเจนในการสร้างเทคโนโลยีหรือนำเทคโนโลยีมาปรับปรุงกระบวนการเลี้ยง มีการนำความรู้ใหม่ๆ ในเรื่องการพัฒนากระบวนการเลี้ยงมาถ่ายทอดภายในองค์กร รวมไปถึงสภาพความคล่องตัวขององค์กรที่จะปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีและวิธีการทำงานใหม่ๆ มาใช้เพื่อสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยปกติการพัฒนาความสามารถทางด้านนวัตกรรมกระบวนการจะต้องอาศัยความรู้ทางด้านเทคโนโลยี เชื่อมต่อกับความรู้ กระบวนการ และเทคนิค (ภาณุ ลิ้มมานนท์, 2548) สร้างการเปลี่ยนแปลงการทำงานเพื่อพัฒนาวิธีการผลิตเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (กิริติ ยศยิ่งยง, 2552) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้สูงขึ้นและลดต้นทุนในการผลิตลง ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ได้กล่าวข้างต้น และสอดคล้องกับ สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และคณะ (2554) พบว่าความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการของผู้ประกอบการที่มีนวัตกรรมในประเทศไทยอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับการศึกษาของสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (2550) พบว่านวัตกรรมกระบวนการขององค์กรธุรกิจที่ผลิตสินค้าในประเทศไทยอยู่ในระดับปานกลาง

3) ความแตกต่างของปัจจัยด้านองค์กรกับนวัตกรรมกระบวนการของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้

จากการศึกษาเรื่องของปัจจัยด้านองค์กรของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้ทั้ง 6 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ขนาดฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเล, ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์, จำนวนพนักงาน, ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ, รูปแบบองค์กรธุรกิจ และการวิจัยและพัฒนา กับความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการ พบว่าความสามารถทาง

นวัตกรรมกระบวนการของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญเกิดขึ้นในปัจจัยด้านองค์กรทั้ง 6 ด้านที่ได้ทำการศึกษานี้ ซึ่งทำให้สามารถสรุปได้ว่าปัจจัยทั้งหมดที่ทำการศึกษานั้น ไม่มีผลกับความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการ โดยมีความสอดคล้องกับสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (2520) ความแตกต่างด้านขนาดองค์กร และรูปแบบองค์กรธุรกิจ ความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการไม่มีความแตกต่างกัน แต่มีความขัดแย้งกับ Yin and Zuscovitch (1998) ซึ่งได้อธิบายว่านวัตกรรมมีความแตกต่างกันเมื่อขนาดขององค์กรมีความแตกต่างกันโดยองค์กรขนาดใหญ่จะมุ่งเน้นในการพัฒนานวัตกรรมกระบวนการ เช่นเดียวกับความแตกต่างด้านปัจจัยองค์กรของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในด้านการวิจัยและพัฒนา ซึ่งผลการศึกษาก็พบว่ามีผลขัดแย้งกับทฤษฎี และผลการวิจัยหลายๆ ชิ้น ที่พบว่าการศึกษาวิจัยและพัฒนาไม่มีความสำคัญ (สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ, 2550) และมีผลกับความสามารถทางนวัตกรรม (Yin and Zucovitch, 1998) โดยองค์กรที่ทำการวิจัยและพัฒนาจะมีความได้เปรียบในการแข่งขัน และนำไปสู่ความสามารถในการสร้างนวัตกรรม จากผลการวิจัยของสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (2550) พบว่าการเพิ่มงบประมาณในการวิจัยและพัฒนาไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้ในการส่งออก อันเนื่องมาจากในอุตสาหกรรมบางกลุ่มมีสภาวะการแข่งขันสูงและไม่ได้ส่งออกสินค้าเป็นหลัก ซึ่งเป็นเงื่อนไขปลีกย่อยที่ทำให้ไม่เกิดความสัมพันธ์ ในธุรกิจการเลี้ยงกุ้งก็เช่นเดียวกัน การวิจัยและพัฒนาที่ต่างกันไม่ได้ทำให้ความสามารถทางนวัตกรรมแตกต่างกันอาจจะมียปัจจัยปลีกย่อยบางประการมาผลกระทบ เช่น ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้อาจจะมีการได้รับการถ่ายทอดกระบวนการหรือเทคโนโลยีต่างๆ มาจากซัพพลายเออร์ (supplier) (อันตรูว์, 2549) ส่งผลให้ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเล มีเทคโนโลยี และกระบวนการในการผลิตที่ไม่แตกต่างกัน เป็นต้น หรืออาจจะเกิดจากการวิจัยในงานชิ้นนี้มีจำนวนประชากรที่ทำการศึกษาน้อยเกินไป อย่างไรก็ตาม หากมองในมุมของตัวเลขค่าเฉลี่ยความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการในแต่ละกลุ่มของงบประมาณในการวิจัยและพัฒนาซึ่งพบว่างบประมาณในการวิจัยและพัฒนาที่สูงกว่าจะมีความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการที่สูงกว่า ทำให้สามารถที่จะอธิบายได้ว่าถึงแม้จะไม่พบความแตกต่างจากการทดสอบ การมีการวิจัยและพัฒนาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนานวัตกรรมกระบวนการเช่นกัน ในส่วนของความแตกต่างด้านความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ สามารถอธิบายได้ว่า ความหลากหลายด้านผลิตภัณฑ์ที่จัดจำหน่ายนั้นมีอยู่ 2 อย่าง คือ กุ้งขาว และกุ้งกุลาดำ โดยพบว่าธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้เลี้ยงกุ้งอยู่ 2 รูปแบบ คือ กุ้งขาวเพียงอย่างเดียว และเลี้ยงกุ้งขาวผสมกับกุ้งกุลาดำ ซึ่งในวิธีการเลี้ยงมีการเลี้ยงกุ้งขาวอยู่ด้วยทั้ง 2 รูปแบบ ทำให้วิธีการเลี้ยงไม่ได้มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ซึ่งส่งผลให้ความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการของทั้ง 2 กลุ่มไม่มีความแตกต่างกัน องค์กรประกอบที่สำคัญอีกประการที่อาจทำให้ความแตกต่างทางด้านปัจจัยองค์กรที่ต่างกัน ความสามารถทางนวัตกรรมไม่มีความแตกต่างกันนั้น อาจจะมีสาเหตุมาจากการที่ขนาดของ

ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลขนาด 100 ไร่ขึ้นไปนั้น เป็นธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลที่มีขนาดใหญ่ที่มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมกระบวนการต่างๆ หรือปรับปรุงในกระบวนการต่างๆ ให้สามารถสร้างผลผลิต สร้างกำไร รวมไปถึงสามารถบริหารจัดการในทุกๆ ด้านให้องค์กรเติบโตให้มีขนาดใหญ่ได้ถึงขนาด 100 ไร่ ย่อมต้องมีการส่งเสริมประสิทธิภาพ องค์กรความรู้ต่างๆ ไว้ภายในองค์กรไว้อย่างมาก สามารถที่จะปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ได้เป็นอย่างดี ทุกๆ องค์กรธุรกิจจึงมีความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการที่ใกล้เคียงกัน โดยไม่มีปัจจัยด้านองค์กรต่างๆ ที่ผู้วิจัยทำการศึกษาทั้ง 6 ด้านเป็นปัจจัยที่ทำให้ความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้มีความแตกต่างกัน

4) ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการจัดการความรู้ มุมมองทรัพยากรกับนวัตกรรมกระบวนการของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้

ผลจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการจัดการความรู้ มุมมองทรัพยากรกับความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้ พบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ซึ่งผลการวิเคราะห์ใกล้เคียงกับ Chuang (2004) ความสามารถในการจัดการความรู้ มุมมองทรัพยากรด้านวัฒนธรรม เทคโนโลยี และทรัพยากรมนุษย์มีความสัมพันธ์กับความได้เปรียบในการแข่งขัน และมีความสอดคล้องกับ สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และคณะ (2554) ความสามารถในการจัดการความรู้ มุมมองทรัพยากรของผู้ประกอบการที่มีนวัตกรรมในประเทศ ไทยมีความสัมพันธ์กับความสามารถทางนวัตกรรมอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 สอดคล้องกับ นันทรัตน์ ศรีหนู วิเชียร (2548) พบว่าการจัดการความรู้มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของกลุ่มงานพยาบาล และสอดคล้องกับ จาตุรณ ชูติธรรพ์ (2553) การจัดการความรู้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับนวัตกรรมของบุคลากรสายปฏิบัติการวิชาชีพของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ สามารถอธิบายได้ว่าความสามารถในการจัดการความรู้ มุมมองทรัพยากรของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้ นำไปสู่การสร้างความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการภายในองค์กร (สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์, 2553) ทั้งนี้เมื่อพิจารณาความสามารถในการจัดการความรู้ มุมมองทรัพยากรในแต่ละด้านพบว่า ทั้ง 4 ด้านที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการนั้น ด้านทรัพยากรมนุษย์มีความสัมพันธ์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ โครงสร้างเทคโนโลยี และวัฒนธรรม ซึ่งสามารถอภิปรายผลในแต่ละด้านตามลำดับได้ ดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการจัดการความรู้ มุมมองทรัพยากรด้านทรัพยากรมนุษย์กับความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้ มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (2550) อธิบายว่าจุดเริ่มต้นของนวัตกรรม ส่วนใหญ่มาจาก

ความคิดสร้างสรรค์ของบุคลากรในองค์กร สามารถอธิบายได้ว่าระดับความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านทรัพยากรมนุษย์ที่สูงจะส่งผลให้ระดับความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการสูงขึ้นตามไปด้วย ในทางกลับกันหากระดับความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านทรัพยากรมนุษย์ที่ต่ำจะส่งผลให้ระดับความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการต่ำลงตามไปด้วย เนื่องจากความสามารถต่างๆ ของทรัพยากรมนุษย์ในด้านการจัดการความรู้ (Yang and Chen, 2007) ในที่นี้อธิบายถึง การศึกษาหาความรู้ การเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้ การเสนอความคิดเห็น มีความคิดริเริ่ม กล้าทำสิ่งใหม่ๆ อยู่สม่ำเสมอ (สมจินตนา คุ่มภัย, 2553) รวมทั้งการพัฒนาตนเองในการนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงงานได้ดี จะมีความสำคัญต่อการดำเนินการจัดการความรู้ภายในองค์กร และจะส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขัน (Chuang, 2004) รวมทั้งการพัฒนาขีดความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการในธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเล

ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านโครงสร้างกับความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้ มีความสัมพันธ์ทิศทางบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 สอดคล้องกับ สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และคณะ (2554) ความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านโครงสร้างของผู้ประกอบการที่มีนวัตกรรมในประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับความสามารถทางนวัตกรรมอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และสอดคล้องกับสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (2550) โครงสร้างเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดนวัตกรรม อธิบายได้ว่าระดับความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านโครงสร้างที่สูงจะส่งผลให้ระดับความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการสูงขึ้นตามไปด้วย ในทางกลับกันหากระดับความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านโครงสร้างที่ต่ำจะส่งผลให้ระดับความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการต่ำลงตามไปด้วย โครงสร้างจะส่งผลต่อความสามารถในการจัดการความรู้ (Yang and Chen, 2007) และจะสามารถผลักดันให้เกิดความสามารถนวัตกรรมที่สูงขึ้น ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลที่มีระบบการกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ทั้งภายในหน่วยงานและข้ามสายงาน (วุฒิพงษ์ ภักดีเลลา, 2554) การส่งเสริมอำนวยความสะดวกให้มีการสร้าง ค้นหาและเข้าถึงความรู้ใหม่ (จาตุรณ ชูติธรพงษ์, 2553) และมีระบบการยกย่องให้รางวัลกับพนักงานที่แลกเปลี่ยนถ่ายทอดความรู้และก่อให้เกิดประโยชน์กับธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเล (Hansen et al., 1999) เป็นสิ่งสำคัญในการผลักดันให้ความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลสูงขึ้น

ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านเทคโนโลยีกับความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้ มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 แสดงว่าความสามารถในการจัดการความรู้

มุมมองทรัพยากรด้านเทคโนโลยีในระดับปานกลางที่ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลมีนั้น ส่งผลให้ความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการอยู่ในระดับมาก กล่าวคือธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้มีเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ทั้งภายในและภายนอกองค์กร สามารถที่จะค้นหา เข้าถึงความรู้ใหม่ๆ ได้ตลอดเวลา ทั้งยังสามารถเก็บข้อมูลที่ปลอดภัยสามารถค้นคืนความรู้ต่างๆ ในกระบวนการเลี้ยงกุ้งได้ สอดคล้องกับ สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และคณะ (2554) ความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านเทคโนโลยีของผู้ประกอบการที่มีนวัตกรรมในประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับความสามารถทางนวัตกรรมอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 สอดคล้องกับ การศึกษาของ จาตุรณ ชูติธรพงษ์ (2553) พบว่าการจัดการความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีอิทธิพลเชิงสาเหตุกับนวัตกรรมของบุคลากรสายปฏิบัติการวิชาชีพของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ถ้ามีการให้ความสำคัญกับการจัดการความรู้ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจะทำให้เกิดการสร้างสรรค์นวัตกรรมของบุคลากรเพิ่มสูงขึ้น สอดคล้องกับ Hansen et al. (1999) อธิบายว่าองค์กรต้องมีระบบการเก็บความรู้ ที่สามารถแบ่งปันความรู้ และมีการกำหนดขอบเขตการแบ่งปัน มีการตั้งรหัสเพื่อความปลอดภัย ด้วยระบบการติดต่อสื่อสารภายในโดยใช้คอมพิวเตอร์ (intranet)

ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านวัฒนธรรมกับความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลในภาคใต้ มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านวัฒนธรรมของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลที่สูงทำให้ความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลสูงขึ้น หากความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านวัฒนธรรมที่ต่ำ จะทำให้ความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลลดต่ำลง ซึ่งมีผลสอดคล้องกับ สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และคณะ (2554) ความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านวัฒนธรรมของผู้ประกอบการที่มีนวัตกรรมในประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับความสามารถทางนวัตกรรมอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 แสดงว่าค่านิยมในการใช้ความรู้ในการแก้ไขปัญหา การถ่ายทอดความรู้ ความกระตือรือร้นในการค้นหาความรู้จากภายนอกองค์กร ความกล้าของบุคลากรที่จะทำสิ่งใหม่ๆ และการรับรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองของบุคลากร สามารถทำให้ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลมีความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการให้สูงขึ้น สอดคล้องกับ สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ (2553) วัฒนธรรมองค์กรเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จในการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพ (อันตรูว์, 2549) เนื่องจากวัฒนธรรมจะทำให้เกิดการเพิ่มขีดความสามารถทางด้านต่างๆ เช่น ความสามารถทางเทคโนโลยี (ปริดา ยังสุขสถาพร, 2549) ความสามารถในการเรียนรู้ หากความรู้รวมทั้งการพัฒนาของบุคลากรภายในองค์กร เป็นต้น และนำไปสู่

การสร้างความสามารถทางนวัตกรรม ทั้งนี้หากองค์กรจัดการเรื่องวัฒนธรรมไม่ดีอาจจะทำให้เกิดอุปสรรคในการสร้างนวัตกรรมให้กับองค์กรอย่างไม่รู้ตัว (สการ์ชินสกี และ กีบสัน, 2553)

6 ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาพบว่าความแตกต่างด้านปัจจัยองค์กรที่ได้ทำการศึกษาทั้ง 6 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ขนาดฟาร์ม ชนิดของกุ้งที่เลี้ยง จำนวนพนักงานภายในฟาร์ม ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ รูปแบบองค์กรธุรกิจ และการวิจัยและพัฒนา พบว่าไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการ ดังนั้นในการดำเนินธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเล เจ้าของธุรกิจ หรือผู้บริหารไม่จำเป็นต้องมุ่งเน้นในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงด้านปัจจัยองค์กรเพื่อจะผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระดับความสามารถทางนวัตกรรมภายในองค์กรให้สูงขึ้น แต่ควรที่จะมุ่งเน้น ให้ความสำคัญในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในด้านการจัดการความรู้ให้มีประสิทธิภาพ

การพัฒนาความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านวัฒนธรรม ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเจ้าของกิจการ หรือผู้บริหารธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเล ควรอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างค่านิยมให้พนักงานใช้ความรู้ในการแก้ไขปัญหาในการทำงาน เสริมสร้างค่านิยมให้มีการถ่ายโอนความรู้และใช้ประโยชน์จากความรู้ระหว่างกัน ให้มีความสนใจในการค้นหาความรู้ใหม่ ๆ จากต่างหน่วยงาน ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร รวมทั้งผลักดันให้มีค่านิยมในความกล้าของพนักงานให้มีการทำสิ่งใหม่ ๆ ในกระบวนการทำงาน

การพัฒนาความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านโครงสร้าง เจ้าของกิจการหรือผู้บริหารในธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลควรมีการส่งเสริมให้มีโครงสร้างที่แข็งแกร่ง เช่น ส่งเสริมอำนาจความสะดวกให้พนักงานมีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันทั้งภายในและนอกองค์กร รวมถึงมีการสนับสนุนให้มีการค้นหา สร้างความรู้ใหม่ ๆ เช่น เทคนิควิธีการการให้อาหารเพื่อให้อัตราการแลกเนื้อที่ดี และเข้าถึงความรู้ใหม่ ๆ เช่น ข้อมูลข่าวสารการเปลี่ยนแปลงปัญหาของข้อจำกัดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้ง เป็นต้น ได้อย่างสะดวก และที่สำคัญควรจะมีการยกย่องให้รางวัลกับพนักงานที่สามารถนำความรู้ใหม่ ๆ มาปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานต่างๆ ภายในองค์กร ที่ทำให้ประสิทธิภาพในการผลิตสูงขึ้น

การพัฒนาความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านทรัพยากรมนุษย์ เจ้าของกิจการหรือผู้บริหารจะต้องให้การสนับสนุน ผลักดันให้พนักงานให้ความสนใจในการศึกษาความรู้ในงานที่นอกเหนือจากงานตนเอง ทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อที่จะสามารถนำความรู้ใหม่ที่ได้รับการปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองให้ดียิ่งขึ้น มีการสนับสนุนให้พนักงานสามารถนำเสนอความคิดและความรู้ใหม่ ๆ ต่างๆ เช่น เทคนิควิธีการในการควบคุมคุณภาพน้ำ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา ต้องสนับสนุนให้พนักงานมีความรู้ความสามารถในศักยภาพในการแลกเปลี่ยนความรู้

ความเชี่ยวชาญกับผู้เชี่ยวชาญในงานแต่ละด้านทั้งภายในและภายนอกองค์กร พร้อมทั้งส่งเสริมให้พนักงานในองค์กรมีความชำนาญในงานของตน ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของการอบรม ศึกษาดูงาน เป็นต้น รวมทั้งต้องเปิดโอกาสให้พนักงานนำข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในอดีตมาปรับปรุงแก้ไข พัฒนางานของตนเองให้สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่เคยผิดพลาดได้ เช่น การให้โอกาสในการนำข้อผิดพลาดมาวิเคราะห์หาสาเหตุ และวิธีการป้องกันแก้ไข ในกรณีที่เกิดปัญหาแทนที่จะใช้วิธีการตำหนิหรือลงโทษ เป็นต้น

การพัฒนาความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านเทคโนโลยี เจ้าของกิจการหรือผู้บริหาร ควรที่จะต้องมีการปรับปรุงการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านเทคโนโลยีให้มากขึ้นกว่าจากที่เป็นอยู่เดิม เนื่องจากผลจากการศึกษาที่ได้พบว่าความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านเทคโนโลยีของธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งน้อยกว่าความสามารถในการจัดการความรู้อีก 3 ด้านที่เหลือ และที่สำคัญคือผลการทดสอบความสัมพันธ์กับความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการมีความสัมพันธ์กันน้อยมีนัยสำคัญ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ดังนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่าเจ้าของธุรกิจหรือ ผู้บริหารควรให้ความสนใจและผลักดันให้องค์กรมีความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองเทคโนโลยีเพิ่มขึ้น โดยการเพิ่มเทคโนโลยีที่ทำให้พนักงานสามารถค้นหา เข้าถึงความรู้ใหม่ ๆ สามารถแลกเปลี่ยนความรู้ใหม่ ๆ ได้อย่างสะดวก เช่น คอมพิวเตอร์ และระบบอินเทอร์เน็ต รวมทั้งมีระบบเทคโนโลยีที่สามารถจัดเก็บข้อมูลความรู้ต่างๆ ขององค์กรไว้อย่างปลอดภัยพร้อมที่จะให้พนักงานสามารถค้นคืนข้อมูลต่างๆ ได้ตลอดเวลา เช่น ข้อมูลการเลี้ยงกุ้ง ข้อมูลการจัดการเรื่องการเลี้ยงกุ้งในรอบก่อนๆ ของฟาร์ม ในแต่ละรอบการเลี้ยง

ความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรกับนวัตกรรมกระบวนการ จากการศึกษาค้นคว้าความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรมีความสัมพันธ์กับความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และพบว่าความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านทรัพยากรมนุษย์มีระดับความสัมพันธ์มากที่สุด ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะนำเสนอแก่ผู้ประกอบการธุรกิจฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเล เจ้าของกิจการ หรือผู้บริหาร ควรที่จะมีการผลักดันให้ขีดความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรอยู่ในระดับที่สูงขึ้น เนื่องจากจะผลักดันส่งเสริมให้ขีดความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการเพิ่มสูงขึ้น อันเป็นผลให้องค์กรสามารถผลิตกุ้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ดีขึ้น โดยที่ควรให้ความสำคัญกับความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรด้านทรัพยากรมนุษย์เป็นอันดับที่ 1 ควบคู่ไปกับการผลักดันให้เกิดการพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการความรู้มุมมองทรัพยากรในด้านอื่น

7. เอกสารอ้างอิง

- กรมชลประทาน. 2553. การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงการมุ่งเน้น ความสามารถทางนวัตกรรม และผลการดำเนินงาน ในธุรกิจซอฟต์แวร์ไทยที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI). (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์).
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมประมง ศูนย์สารสนเทศ. 2554. การเพาะเลี้ยงชายฝั่ง Coastal Aquaculture Fishery. สถิติการประมงแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2552. 2554 (9). 39. สืบค้นจาก http://www.fisheries.go.th/it-stat/yearbook/data_2552/Yearbook/Yearbook2009.pdf
- กฤตกร จิราภรณ์. 2553. ผลของการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ กลยุทธ์ที่มีต่อความสามารถทางนวัตกรรม และผลการดำเนินงาน การศึกษาเชิงประจักษ์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์).
- กีรติ ยศยิ่งยง. 2552. องค์การแห่งนวัตกรรม: แนวคิดและกระบวนการ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แคทเธรีน รัลล์. 2549. การบริหารจัดการนวัตกรรม. แปลจาก **Managing Creativity and Innovation**. แปลโดย ญญา สันตะการผล. กรุงเทพฯ: เอกซ์เปอร์เน็ท.
- จาดูน ชูติธรรม. 2553. การจัดการความรู้เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมของบุคลากรสายปฏิบัติการวิชาชีพของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์).
- จิระประภา อัครบวร จารุวรรณ ยอดระฆัง และ อนุชาติ เจริญวงศ์มิตร. 2552. การจัดการความรู้ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- ชะลอ ลิมสุวรรณ์ และ นิติ ชูเชิด. 2552. แนวทางการเลี้ยงกุ้งโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สืบค้นจาก http://www.rdi.ku.ac.th/kasetresearch52/01-celebrate/chalor/celebrate_00.html
- ชัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ. 2548. การจัดการความรู้ในองค์กรธุรกิจ. กรุงเทพฯ: เอกซ์เปอร์เน็ท.
- ดนัย เทียนพุฒ. 2550. จุดระเบิดความคิดธุรกิจ “ธุรกิจ: Innovation or Die”. กรุงเทพฯ: คณะบุคคลโครงการ Human Capital.
- ดนัย เทียนพุฒ. 2554. **ไอเดีย & นวัตกรรมในธุรกิจ(2)**. กรุงเทพฯ: โครงการ Human Capital.
- ทิพวรรณ หล่อสุวรรณ. 2550. เครื่องมือการจัดการ= **Management Tools**. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นันทรัตน์ ศรีสนุนิเชียร. 2548. ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และประสิทธิภาพของกลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข เขตกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- น้ำทิพย์ วิชาวิน. 2547. การจัดการความรู้กับคลังความรู้. กรุงเทพฯ: เอสอาร์ พรินติ้งแมสโปรดักส์.
- บดินทร์ วิจารณ์. 2547. การจัดการความรู้สู่...ปัญญาปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: เอกซ์เปอร์เน็ท.
- บุญดี บุญญากิจ และ ณัฏชน พรภาณูจนาพันธ์. 2550. ตรวจประเมินความรู้...สู่ปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- บุญดี บุญญากิจ นางลัดดา ประสบสุขโชคชัย ดิสพงศ์ พรชนกนาถ และ ปรีชาวรรณ กรรณล้วน. 2547. การจัดการความรู้จากทฤษฎีสู่ปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- บุรชัย ศิริมหาสาร. 2550. จัดการความรู้สู่ความเป็นเลิศ = **Knowledge management to excellence organization : IDEA can do =** มุขบริหารสู่การเป็นผู้นำ เล่ม 3. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- ประคอง กรรณสูต. 2542. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีดา ยังสุขสถาพร. 2549. **15 พลวัตนวัตกรรม**. กรุงเทพฯ: กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- พริดา วิเชียรปัญญา. 2547. การจัดการความรู้: พื้นฐานและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพฯ: เอกซ์เปอร์เน็ท.
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2549. คณะประมง มก. ชูงานวิจัยสยบปัญหากุ้งส่งออก. สืบค้นจาก <http://pr.ku.ac.th/clipnews/html/09%20September%2049/18sep49/krungtep10.htm>
- ยุทธนา แซ่เตียว. 2548. การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้: สร้างองค์กรอัจฉริยะ. กรุงเทพฯ: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- วรภัทร์ ภูเจริญ. 2550. การบริหารนวัตกรรมอย่างยั่งยืนและพอเพียง. กรุงเทพฯ: อริยชน.
- วิจารณ์ พานิช. 2551. การจัดการความรู้: ฉบับนักปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.
- วุฒิพงษ์ ภักดีเลลา. 2554. การศึกษาคุณลักษณะขององค์การนวัตกรรม: กรณีศึกษาองค์กรที่ได้รับรางวัลนวัตกรรม. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์).

- สการ์ชินสกี ปีเตอร์ และ กิ๊บสัน โรนเวน. 2553. การสร้าง
นวัตกรรมให้เป็น Core Competency. แปลจาก
Innovation to the Core. แปลโดย ญญา สันตะการผล.
กรุงเทพฯ: เอกซ์เปอร์เนท.
- สมจินตนา คุ่มภัย. 2553. การเปรียบเทียบวัฒนธรรมองค์กรที่มี
อิทธิพลต่อประสิทธิภาพองค์กร:กรณีศึกษา รัฐวิสาหกิจ
ในประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์).
- สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. 2553. การจัดการความรู้กับนวัตกรรม.
นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ พัทธพงศ์ วัฒนสินธุ์ อัจฉรา จันทร์ฉาย
และประกอบ คุณรัตน์. 2554. ความสามารถในการจัดการ
ความรู้กับความสามารถทางนวัตกรรมของ
ผู้ประกอบการที่มีนวัตกรรมในประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. 2550. นโยบายวัฒนธรรม:
การศึกษาขีดความสามารถด้านนวัตกรรมของประเทศ
ไทยประจำปี 2550. สืบค้นจาก
[http://www.nia.or.th/index.php?section=](http://www.nia.or.th/index.php?section=aboutus&page=strategy_policy)
[aboutus&page=strategy_policy](http://www.nia.or.th/index.php?section=aboutus&page=strategy_policy)
- สุพิชญา รักษ์ทอง. 2554. การจัดการความรู้ของพนักงาน บริษัท
ศรีสุพรรณฟาร์ม จำกัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (การศึกษา
อิสระมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์).
- อันดรูว์, ฮาร์กาดอน. 2549. ผ่านทางต้น: สรรค์สร้างนวัตกรรม.
แปลโดย สิบสกุล สุวรรณจินดา และเตือนตา สุวรรณจินดา.
กรุงเทพฯ: ขวัญข้าว'๙๔.
- เอกอนันต์ ยูวเบญจพล. 2553. ทางออกสำหรับการเลี้ยงกุ้งปี
2553. สืบค้นจาก [http://](http://shrimpcenter.com/shrimp00199.html)
shrimpcenter.com/shrimp00199.html
- An Australian Government Initiative. 2007. 2006-07 The
Australian Government's Innovation Report. [Electronic
Version]. Commonwealth of Australia.
- Chuang, S. H. 2004. A resource-Based perspective on
knowledge management capability and competitive
advantage: an empirical investigation. Expert Systems
with Applications, 27, 459-465.
- Department of Innovation Industry, Science and Research.
2011. Australian Innovation System Report 2011.
[Annual Report]. Retrieved from
[http://www.innovation.gov.au/Innovation/Policy/AustralianInnovationSystemReport/AISR2011/wp-](http://www.innovation.gov.au/Innovation/Policy/AustralianInnovationSystemReport/AISR2011/wp-content/uploads/2011/07/Australian-Innovation-System-Report-2011.pdf)
[content/uploads/2011/07/Australian-Innovation-System-](http://www.innovation.gov.au/Innovation/Policy/AustralianInnovationSystemReport/AISR2011/wp-content/uploads/2011/07/Australian-Innovation-System-Report-2011.pdf)
[Report-2011.pdf](http://www.innovation.gov.au/Innovation/Policy/AustralianInnovationSystemReport/AISR2011/wp-content/uploads/2011/07/Australian-Innovation-System-Report-2011.pdf)
- Gold, A. H., Malhotra, A. and Segars, A. H. 2001. Knowledge
Management: An organization capability perspective.
Journal of Management information systems, 18(1), 185-
214.
- Hambrey, J., & Lin, C. K., 2012. Shrimp Culture In Thailand.
Retrieved from <http://aquafind.com/articles/shmcul.php>
- Hansen, M.T., Nohria, N. & Tierney, T. 1999. What's your
strategy for managing knowledge?. Harvard business
review. March-April, 106-116.
- Kim, J. Y., Wong, V. & Eng, T. Y. 2005. Product variety
strategy for improving new product development
proficiencies. Technovation, 2005 (25), 1001-1015. doi:
10.1016/j.technovation.2004.02.011
- Ruggles, R. 1998. The State of the Notion; Knowledge
Management in Practice. California management review,
40(3), 80-89. Schermerhorn, J. R. 2011. Introduction to
management. Hoboken, N.J.: Wiley.
- Yang, C. & Chen, L. 2007. Can organizational knowledge
capabilities affect Knowledge sharing behavior?.
Journal of Information Science, 33(1), 95-109.
- Yin, X. and Zuscovitch, E. 1998. Is firm size conducive to R&D
choice? A strategic analysis of product and process
Innovations. Journal of Economic Behavior &
Organization. 35, 243-262.